

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Державний методичний центр навчальних закладів
культури і мистецтв України

РОБОТА НАД СЦЕНАРІЄМ КЛУБНОГО ЗАХОДУ

Методичні рекомендації
для вищих навчальних закладів культури і мистецтв
I-II рівнів акредитації

Спеціальність “Народна художня творчість”

Київ – 2006

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Державний методичний центр навчальних закладів
культури і мистецтв України

РОБОТА НАД СЦЕНАРІЄМ КЛУБНОГО ЗАХОДУ

Методичні рекомендації
для вищих навчальних закладів
культури і мистецтв I–II рівнів акредитації

Спеціальність
“Народна художня творчість”

Київ 2006

Видання здійснено на замовлення Державного методичного центру навчальних закладів культури і мистецтв України

РОБОТА НАД СЦЕНАРІЄМ КЛУБНОГО ЗАХОДУ

Методичні рекомендації для вищих навчальних закладів культури і мистецтв

I–II рівнів акредитації. – Київ: “Фірма “ІНКОС”, 2006. – 60 ст.

Укладач	Л. І. Шапко – викладач ОКЗ “Лозівське училище культури і мистецтв”
Рецензенти:	В. К. Гужва – доцент кафедри режисури Харківської державної академії культури О. А. Шахман – викладач ОКЗ “Харківське училище культури”
Відповідальний за випуск	Т. Ф. Стронько
Редактор	Л. М. Трачук

© Шапко Л. І., 2006
© Державний методичний центр навчальних закладів культури і мистецтв, 2006

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дозвілля – невід’ємна частина життя людини і суспільства. Сучасне суспільство вимагає нових форм організації дозвілля, задоволення інтересів, запитів різних категорій населення, що у свою чергу формує нові вимоги до організатора культурно-дозвілдової діяльності.

Масові свята і видовища – своєрідне театральньо-концертне дійство, яке має свої соціальні і виховні джерела. Постановка масових свят і видовищ – важлива ланка в художньому вихованні народу, що являє собою один із найскладніших розділів режисури. І якщо у драматичному або музичному театрах в руках режисера-постановника завжди є твори світової класичної та музичної літератури, то режисер масових дозвіллевих заходів їх не має. Тому у жанрі масових постановок для кожного заходу пишеться спеціальний сценарій, який повинен містити в собі прикмети часу, бути абсолютно сучасним і своєчасним.

Практика показує, що саме до роботи зі створення сценарію студенти відносяться з почуттям невіри в особисті можливості. І завжди виникає питання “Як написати сценарій?”.

Основна мета методичних рекомендацій – допомогти студентам в оволодінні практичними навичками зі створення сценаріїв клубних заходів. Це і оволодіння методикою роботи над сценарієм, і усвоєння прийомів і послідовності роботи, усвідомлення принципу роботи з документами, літературою та уміння аналізувати матеріал, необхідний для створення сценарію, його оформлення.

Сценарій – літературна основа клубного заходу. Саме на сценарії базується клубна драматургія. Дійсно, яку з конкретних форм заходу ви б не вибрали (свято, театралізований концерт, вечір, розважальна шоу-програма та ін.), завжди в основі буде сценарій – єдина і універсальна форма клубної драматургії, яка створена на основі драми і об’єктивної необхідності самого життя. На основі сценарію режисер-постановник (як правило, це одна особа) будуватиме комплексне дійство. Тож сценарій – це порядок мови ведучих, дикторських текстів концертних номерів, відео(кіно)-сюжетів, театралізованих дійств, різноманітних виражальних жанрів тощо, поєднаних темою та сюжетною лінією з описанням точної режисерської партитури – керівництва заходом по ходу дійства (зміна декорацій, музичне, шумове оформлення; рух творчих колективів на сцені та за кулісами; технічне забезпечення заходу, подача світла тощо).

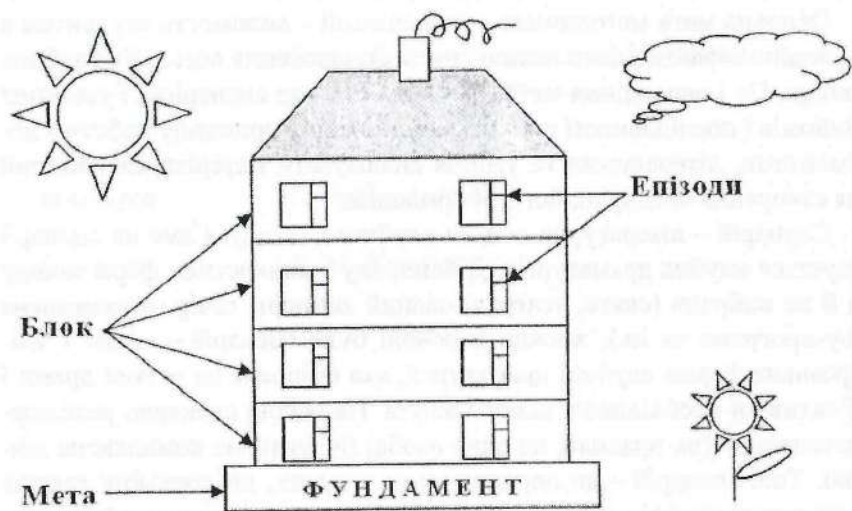
Як створити гарний сценарій? Ця ж справа вимагає таланту! Не випадково навіть у професійному літературному середовищі драматургів значно менше, ніж поетів і прозаїків. Від кожного організатора дозвілля не вимагається обов'язково писати добротні сценарії, для цього є науково-методичні центри, авторські об'єднання. Але ж життя і навчальна програма предмету ставить таку задачу.

То як же написати сценарій? Не будемо поспішати. Розберемося зі сценарієм.

Уявіть собі багатоповерховий будиночок.

Уявили? Це сценарій. Він має чотири поверхи, гарнесенькі віконця, фундамент, а на даху димар. Біля будиночка ростуть квіти, легенька хмаринка не заважає сонечку яскраво світити. Так само, як будиночок складається з фундаменту, поверхів, даху, віконць, так само і сценарій має свої складові частини. Таким чином познайомимося з поняттями. Сценарій складається із блоків (поверхи). Їх може бути стільки, скільки аспектів має автор: і 5, і 6, і 7.

Аспект – це динамічний рух думок автора, його задум.

Щоб вам було краще зрозуміти, – це на якому поверсі розмістити ту чи іншу сім'ю. Сім'ї дуже різні за характером і стосунками, але всі належать до однієї родини – тема сценарію. Аспект – це сім'я. Наприклад, на I поверсі живуть бабуся і дідусь, на другому – багатодітна сім'я, на третьому – молодята і т. д.

Таким чином, блок сценарію – це його частина, яка частково розкриває тему сценарію. Наприклад, нестаріюча тема сценарію – Велика Вітчизняна війна. Скільки на цю тему написано віршів, знято кінофільмів, складено пісень! Щоб довести до глядача історію війни, можна включити такі блоки: “Подвиг і героїзм народу на фронті”, “Герої тилу”, “Жінка і війна”, “Діти війни”, “Поезія воєнних років”, “Пісня – муза Перемоги” та ін.

Щоб вам легше було зрозуміти суть блоків і епізодів, розберемо дуже просту народну казочку “Колобок”. Її можна розбити на блоки:

- баба пече колобка,
- колобок втікає,
- зустріч колобка з зайцем,
- зустріч колобка з вовком,
- зустріч колобка з ведмедем,
- зустріч колобка з лисицею.

Блоки наступні схожі. Наприклад, у блоці “Колобок зустрічається з вовком”. Епізоди – розмова колобка з героєм, колобок співає пісеньку.

Блок – частина сценарію, сукупність епізодів, які об'єднуються загальною темою, єдиною сценічною метою, мають свій закінчений сюжет:

Блок	• біжить собі колобок та й біжить – епізод • зустрівся з вовком – епізод • заспівав пісеньку – епізод • та й побіг собі далі

і передає авторський задум, розвиває один з авторських аспектів.

Таким чином, кожен блок має епізоди – віконця кімнат і дія, яка відбувається за віконцем тільки однієї кімнати: члени сім'ї співають (наприклад, виступ хору) або спілкуються (уривок п'єси, наприклад), переглядають кінофільм (уривок документального фільму) тощо. У кожному блоці може бути кілька епізодів. Наприклад, у блоці “Пісня – муза перемоги” можна запропонувати такі епізоди:

- а) розповідь про фронтові концертні бригади;
- б) калейдоскоп пісень;
- в) пісні початку війни, пісні перемоги тощо;
- г) (в залежності від форми заходу) конкурс на виконання фронтових пісень серед ветеранів.

Уявляєте собі дію? Так, у казочці “Колобок”, наприклад, блок “Баба пече колобок”. Цей блок має епізоди:

- розмова з дідом;
- процес виготовлення тіста і випічка;
- колобок утік.

Епізод – самостійна частинка сценарію, в якій вирішуються окремі драматичні задачі. Епізод відрізняється внутрішньою логічною побудовою. Кожен блок і епізод має свою назву, мету і тему.

А епізоди оформлюються частинками виражальних засобів: квіточки на підвіконні, фіраночки на вікнах, різнокольорова фарба на рамах – це декоративно-художнє оформлення сцени; музика, яка лунає у кімнаті, спів пташок за вікном – це музичне і шумове оформлення, костюми персонажів – усе, що має налаштувати глядача на особливе сприйняття дії. Костюми, світлове оформлення, декоративно-художнє оформлення, музика, спецефекти тощо – це ваша фантазія, як за допомогою виражальних засобів зробити постанову цікавішою.

Тож виражальні сценічні засоби (світлові ефекти, світло, колір, мізансцени, музика, звукові шуми та зорові заставки, кінозаставки, діапозитиви, сценічні тексти та ін.), впливають на глядача на емоційному або інтелектуальному рівні. Самі по собі вони нейтральні по відношенню до основної мети і самі по собі вони не будуть впливати на людину. Але кожен з цих засобів при вдалій реалізації їх у сценарії спонукає глядача до підвищеного психологічного реагування на явища життя. Приводжу дуже простий приклад. Під час заходу ви плануєте пригостити людей у залі короваем, і якщо дівчата в українських костюмах понесуть коровай у повній тиші, це буде сприйматися менш урочисто, ніж та сама дія в супроводі мелодії або фонограми пісні “Зелене жито”. Тож поєднання матеріалу в блоці не може здійснюватися без виражальних сценічних засобів, які повинні не просто вводитися в сценарій як механічні засоби, а повинні бути скріплюючими гаечками, цеглинками, болтами. От тоді ваш будиночок не буде блідим від відсутності різнокольорових забарвлень у вікнах, без яскравої тканини і тиші!

Практична порада. Використовуючи ВСЗ, будьте уважні. Бо, не знаючи міри, можна увесь задум зруйнувати. Наведу приклад. Під час заходу дівчина співає пісню про солдата-афганця, який не повернувся додому. На першому куплеті її світлооператор “виводить” прожектором у темряві на сцену, а на другому куплеті дає дискотечний варіант миготіння кольору. Тож треба все ретельно планувати. Режисер не по-

винен дозволити подібної самодіяльності служб. Для цього пишуться докладніші звукові і шумові партитури (схеми надаються).

Таким чином, сценарій складається із блоків, блоки – з епізодів, а епізоди – з частинок виражальних засобів.

Тепер уявіть казку “Колобок” у постанові, якби ви написали казочку сценарієм.

Блок № 1	<ul style="list-style-type: none"> • Половина сцени оформлена як домівка дідуся й бабусі. Хата прибрана в українському народному стилі: лава заслана доріжкою, оздоблена орнаментом піч, у кутку прядка, на столі посуд. • Інша половина оформлена як ліс. Декорація дерев, рослин, виділена стежка. • За прядкою сидить баба і співає українську народну пісню “Місяць на небі”. Дід акомпанує на домрі. • Лунає фонограма “голос півня”.
Дід:	Бабусю, спекла б ти колобка!
Баба:	Та з чого ж я тобі його спечу, як і борошна немає!
Дід:	Бабусю, піди в хижку та назмітай у засіку борошенця, то й буде колобок.

Таким чином Блок № 1 має два епізоди: 1) пісня, 2) розмова персонажів.

Будиночок стоїть на фундаменті – це мета, яку переслідує автор при створенні сценарію. А будь-який захід має завжди виховну мету і пізнавальне значення. Ми не виходимо на сцену до глядача і не говоримо йому, що ми зараз будемо його виховувати. Виховувати буде пісня, слово, дійство, в цілому розповідь. Тож мета повинна бути ясною з самого початку. Нижче ми повернемося до мети. Але як приклад, мета казки “Колобок” – навчити дітей відрізнити добро від зла, поважати і слухати старших.

Сходинки у будинку – це зав’язка між блоками або епізодами сценарію. У казці “Колобок” це слова “...і покотився колобок далі”. Ми ще розглянемо засоби такого поєднання – монтаж.

Погодні і природні умови навколо будиночка – сонце, дощ, хмаринка – так образно можна показати історичний час, або настрої суспільства, коли відбувається дія сценарію. Актуальність теми. Наприклад, тема кохання актуальна завжди. А от тема боротьби з наркотиками тільки приблизно 25 років у нашій країні. А тема Жовтневої революції відійшла з актуальної арени.

Одноповерхова багатопід'їзна будівля або багатоповерхівка – це форма заходу, без якої неможливо організувати зміст сценарію. Ще на рівні роздумів про задум (як розповісти про сім'ї, які живуть у будинку, про велику родину) треба вирішити, що ви будете створювати: сценарій свята, театралізованого концерту, тематичного вечора чи агітвистави.

А архітектурний стиль, у якому побудована споруда (вікторіанський, готичний, бароко, сучасний) – це задум сценарію, його оригінальна організація матеріалу, режисерський ракурс, своєрідний “одяг” сценарію. Наприклад, сценарій “Колобок” може бути дитячою музичною виставою із збереженням українських народних традицій. Але можна цю казку подати на сучасний лад для молоді як “гумористичну розважальну програму”, у центрі якої колобок – це хакер-підліток, неслухняний хлопчисько.

Дім, який розповсюджується над будинком – це особлива думка, з якою підуть люди з вашого заходу. Це значить, що дарма ви будували фундамент. Ваша мета досягнута, бо про побачене люди розкажуть удома, на роботі. От ви й зробили добре діло.

Нічого складного? Я з вами згодна. Перейдемо тепер до детальнішого розгляду термінології та процесу роботи над сценарієм клубного заходу. Ви ще маєте думку, що сценарій – це дуже складна річ, це все одно що написати літературний твір. Так, ви частково маєте рацію. Тому я поспішу вас заспокоїти. Не обов'язково писати свій оригінальний сценарій (оригінальний сценарій – це створений автором). Можна скористуватися тими сценаріями, які створили інші люди, доповнити їх місцевими фактами, створивши таким чином змішаний сценарій. Є ще один вихід: із кількох створити один сценарій, який має назву “комплікативний”.

Так, я бачу, ви все ж таки хочете спробувати свої сили і написати свій особистий. Згода. Але попереджую, що готових рецептів не існує. Ви розчаровані? Ось це і є та мить, якої дуже бояться студенти – як без рецепта зварити екзотичну страву. Тим більше – узятися за творчий процес, який має індивідуальні особливості: так, все залежить від режисера – його фантазії, ерудиції, творчого начерку, культури. Одній людині легше працювати самій, іншому (клубному драматургу) потрібен колектив. І все ж таки приблизну загальну схему роботи над сценарієм визначити можна. Спробуємо? А починати треба з пошуку теми. (Див. малюнок 1.).

Це перший етап роботи над сценарієм. Тема – найактуальніші з життєвих питань явища, які на даному етапі життя хвилюють аудиторію. У цьому переважне право на вашому боці. Хто, як не ви, краще володіє подіями, які відбуваються у вашому колективі? А якщо ви будете працювати для незнайомих людей, то вам треба провести з ними зустріч, під час якої з'ясуєте всі необхідні вам питання. Наприклад, вас запросили написати сценарій і провести ювілей. Зустріньтеся з ювіляром, приготуйте питання (де, коли народилися? Чим займалися протягом життя? З якими цікавими людьми доводилося знайомитися? Сім'я? Чого досягли у житті?). У процесі бесіди питання можуть доповнюватися, змінюватися. І формуєте тему.

Так, мені довелося зустрічатися з почесною людиною, яка все життя брала участь у художній самодіяльності нашого міста, О. Ф. Жуковим. В училищі культури ми проводили ювілейний вечір. Виявилось, що ювіляр – червонодеревник, збудував дім, об'їздив з концертами половину колишнього СРСР, малює, співає, відвідує хор ветеранів. Але тема прийшла несподівано, коли від декількох людей я почула: “Олександр Федорович – мій друг”. Так на поверхню усього цікавого матеріалу впливли людські стосунки. Я назвала захід “Мій друг – Сашко...”. Головне, щоб обрана вами тема була співзвучна з потребами людей і цікавила аудиторію.

1. Проведіть опитування населення – вашу потенційну аудиторію, опитайте людей про теми заходів, які б їх зацікавили.
  2. Тема може бути обрана особисто вами (в основу ляже незвичайний факт з життя колективу – одруження, народження колективу, червона дата, успіх у виробництві і т. д.).
  3. Тему може підказати ситуація (ви почули суперечку: в наш час звертати увагу на кохання? Чи краще шлюб з розрахунку?). Тож поведіть людям про вічну загадку любові.
  4. Тему може продиктувати час. З'явилося, наприклад, нове свято – День працівників культури.
  5. Тема може бути запланована у вашому колективі раніше (за перспективним календарно-тематичним планом).
  6. Тема може бути замовлена.
- Другий етап. Постановка мети.
- Етап становлення проблеми пов'язаний з авторським відношенням до теми і самої проблеми. Отже, пора будувати фундамент, визначити-

ся з метою. Мета – педагогічна задача, яку ставить сценарист. Це мета, до якої повинен прийти і глядач.

Але ми повинні знати, що основною ознакою будь-якої драматургії є конфлікт. То ж ставте перед собою питання, яке і буде проблематичним, тобто повинне бути вирішеним у сценарії. Наприклад, проводячи дитяче новорічне свято (форма заходу), ви обрали тему “Новорічні пригоди Карлсона”. Конфлікт: Фрекен Бок та її улюблений кіт викрадають подарунок у Малютка – собаку, яку приніс від Діда Мороза поштар Печкін. Малюк, Карлсон та розшуковий пес Тяпа відправляються у подорож і шукають подарунок по слідам собак і зустрічають Трубадура з друзями, далматинців, Жучку та інших героїв, але ніхто не бачив подарунка. І врешті-решт натрапляють на сліди Діда Мороза, який допомагає викрити викрадачів. Чи повернуть подарунок злодії, бо вони ненавидять собак?

Практична порада. Проводячи захід, треба враховувати, що конфлікт може вирішитися несподівано. Так, у нашому прикладі “Сашка” поздоровляли кілька творчих колективів, у яких він брав участь, відділ культури, друзі, знайомі. Зустріч перетворилася на потік почуттів, радісних сліз, дружніх вітань. І ювіляр промовив незаплановану фразу: “Ну чому я тут, на сцені, я піду сяду до своїх друзів у зал”.

Так протягом усього сценарію автор повинен скласти художні умови самостійного надходження глядача до мети, у разі аналізу глядачем сценічних подій. Причому кожен блок і навіть епізод (кожна частина сценарію) повинні мати свою мікромету. Переглядаючи захід, люди сприймають мету епізоду, потім пов’язують її з метою блоку, а потім пов’язують сукупність попередніх дій. Таким чином підійдуть до загальної мети. А по виході з залу у людини повинен залишитися поштовх переоцінити свій погляд на продемонстровану проблему (димар на даху нашого будинку працює). Коли ви думаете над метою, то відповідайте на такі питання: що ми виховуємо в людях? що розвиваємо? які почуття прищеплюємо? чому навчаємо? Наприклад, Ви проводите захід до 125-річчя Василя Стефаника. Тема: “Буду світ свій різьбити, як камінь”. Мета даного сценарію – вшанувати пам’ять володаря селянських дум; сприяти вихованню почуття гордості у людей; глибоке пізнання своєї історико-культурної спадщини.

У сценарії фольклорного свята “Заплету віночок, заплету шовковий” мета буде визначена так: ознайомлення з мистецтвом плетіння вінків нашими предками, символічним значенням, обереговим зміс-

том; впровадження українських традицій у сучасне життя, виховання любові до народної творчості. А от метою окремого блоку може бути: ознайомлення з символічним значенням (у блоці розповідається про сирітський вінок, стрічки для бездітних, вінок, який заплітається чотири роки, весільний вінок і т. д.). А наступний блок може знайомити з обрядовими піснями, у супроводі яких вінок плететься. Тепер ми знаємо твердо, для чого потрібен наш сценарій.

Наступний етап – робота з літературою. Як працювати? Ви можете прочитати подібні сценарії на задану тему. Зробіть нотатки. Можливо, вам сподобався вислів, вірш, уривок або цікава ідея. До речі, ваші власні ідеї можуть виникати, коли ви читаете або переглядаєте роботу інших людей. Тож це справжня творчість! І взагалі, я раджу вам завжди мати під рукою блокнот і олівець, бо коли ви все життя займаєтесь організацією заходів, то творчі думки та ідеї іноді вас відвідують раптово, а ви завжди можете записати придумане!

В аналізі теми вам допоможуть дійсні події з життя: зверніться до фотографій, кінохронік, газетних публікацій, відеозаписів, офіційних документів. Аналізувати слід і літературу, витвори мистецтва, пов’язані з темою, статті журналів, газет.

Я розбила роботу над створенням сценарію на етапи. Але це теоретично. Бо насправді на практиці цей процес – цілісний. Бо ви одночасно і працюєте над літературою, і над сюжетом, і над майбутніми блоками, і над оригінальною ідеєю організації матеріалу. Подумки! І з олівцем! А які приємні творчі пошуки! Скільки надають енергії і сили! І ви завжди навчаєтеся новому.

Наступний крок. Проаналізувавши літературу і необхідні документальні матеріали, визначивши тему, пора переходити до аспектів. Так, готуючись до театралізованого концерту, присвяченого 8 Березня, проаналізувавши актуальність обраної теми і ознайомившись із творчістю різноманітних поетів, легендами, сучасними жіночими журналами, іншими творами художників і письменників, я сформувала проблемну тему: “В чому краса жінки?” (нагадаю, в основі будь-якого твору лежить конфлікт). Тема є. Проблема є. Подумаємо: “В чому краса жінки?”. Відповідаємо (так, як бачите це ви, тобто переходите до авторського аспекту): краса жінки має бути і в красоті тіла (а); і в красі душі (б); красі і мудрості розуму (в); добродійності (г); красоті ставлення чоловіка до жінки (д); красі відчуттів (е) і т. д. Що вам ще прийшло на думку? Так, це теж може бути і вашим аспектом. У мене їх виявилось

шість, над якими можна працювати, розвивати їх під час створення сценарію. Це вже малесенькі робочі назви ваших блоків, які ви потім розставите в закономірному порядку. Але не будемо забігати наперед. Нехай ваші думки залишаться поки на папері, як будівельний матеріал на складі.

Практична порада. Пам'ятайте, що сценарій завжди повинен бути динамічним, діючим за характером. І майбутній захід повинен частково або в цілому захопити в дію глядачів. Тому необхідно знати, для кого ви будете писати, передбачати необхідні прийоми активізації аудиторії (запрошення, виходи до залу, масові пісні т. д.).

Таким чином, ми знаємо, що наш будинок буде міцно стояти на фундаменті, буде мати 6 поверхів, навкруги буде щедро обдарований жіночою красою, або завітаний вінком., але який матиме вигляд? Ну як? Є над чим задуматися? Підключайте свою фантазію і шукайте “одяг”, вірніше, архітектурний стиль – форму і задум заходу. Сміливіше. Вас ніхто не засудить за бурхливі думки. Озбройтеся олівцем і записуйте всі свої ідеї, а непотрібні просто потім викреслите. Вирішіть форму заходу. Ваш захід буде театралізованим концертом, тематичним вечором чи, може, конкурсною програмою? Як у нашому випадку з “красивими жінками” – ми вибрали театралізований концерт як форму. Далі ваша задача буде в тому, щоб поєднати концертні номери однією картинкою. Задумуйте на здоров'я! Задум (ракурс, ідея) – це авторське бачення розкриття теми, база, на якій будуватиметься вистава. Іноді задум виникає немов-би схематично, вам здається, що кращого новорічного вечора, ніж в Палаці у Султана, і бути не може, а потім підбираєте до нього матеріали-аспекти (східні танці, пісні, оригінальні жанри, конкурс наречених та ін.) А буває навпаки – перегляд матеріалів підказує поворот у розвитку задуму. Наприклад, у вас тема Великої Вітчизняної війни. Вам на очі потрапляє текст, у якому мова йде про партизанські стежини, які і досі ведуть ветеранів до тієї незабутньої галлявини. І ви вже бачите рішення – вся дія буде відбуватися там, у лісі, у 1943, але розповідати про неї будемо ми, які живемо сьогодні, ми, які спробуємо засобом літературно-музичної композиції пройти партизанськими стежинами.

А коли вам треба знайти “сходинки у будинку” – композиційні мости з номера в номер, звертаєтесь знову до фантазії. Намагайтеся “побачити” свій задум. Тож подивимось на “красу жіночу”. Режисерське рішення (задум) виникло таке: художник збирається намалювати портрет жінки,

але вагається, бо не може знайти образ саме красивої жінки (якою вона має бути: рудоволосою чи білявкою, синьоокою чи кароокою і т. д.); всі жінки красиві по-своєму. Його учень, переглядаючи якусь старовинну книгу, підказує художнику звернутися до історії. А яка вона, історія жіночої краси? Пройдемо по сюжету. (Див. малюнок 1).

Учень гортає сторінки “Історії і мистецтв”, таким чином вони звертаються до тієї чи іншої епохи (такі “сходинки” у цьому сценарії). Тож разом вони підслуховують бесіду давньогрецьких філософів, відвідують Ермітаж, читають грамоту Іоанна Грозного, розділяють глибоку пошану великого поета до коханої Наталії Гончарової, і вважають актуальними слова Омара Хайяма і йдуть від блоку до блоку, з одного поверху до іншого. А чим закінчиться пошук?

Але художник так і не створив портрет жінки. Папір на мольберті залишився чистим. Він дав можливість чоловікам у цей день намалювати портрет своїх неповторних, милих, ніжних, мудрих, коханих красунь – пензлем, квітами, бережливим ставленням до них – такою буде заключна мова художника у роздумах біля мольберта.

У вас вийшов сюжет-ланцюжок пов'язаних між собою подій, який ви вже чітко “побачили”, тобто короткий зміст задуманого заходу. Запишіть, бо забудете, і виділіть йому місце на складі, нехай почекає. А раз ви вже зайшли до приміщення свого складу, заберіть свої творчі авторські аспекти. Ми будемо працювати з ними. Переходити до розробки сценарію. Вам не віриться? От бачите, це зовсім не страшно. Ви вже далеко зайшли на творчий шлях. Тому уперед! Будемо працювати над блоками і епізодами.

Тепер вам треба окремо розробити кожен блок, заповнюючи його епізодами. Беріть літературу, матеріали, які Вам необхідні, і працюйте, пам'ятаючи, що без виражальних сценічних засобів (ВСЗ) елементів зображення вам не обійтись.

Під час роботи над блоками слід приділяти велике значення самостійній розробці номерів. Постановку такого номеру ви можете здійснити за допомогою хореографів, хормейстерів або режисерів оригінальних жанрів. Розглянемо приклад. 28 жовтня 1999 року в ХАТОБі відбувся театралізований концерт, присвячений 55-й річниці визволення України від фашистських загарбників. Автор сценарію і головний режисер Олександр Савенко і головний балетмейстер народний артист України Борис Колногузенко спланували яскравий блок-номер. Духовий оркестр ХВУ виконував “Шкільний вальс”, учасники театру танцю

“Заповіт” ХДАК виконував композицію, в якій дівчата і хлопці кружляли під мелодію на випускному балу. Лунає повідомлення про війну. Епізод прощання. Танець – “бойові дії”. Заслужена артистка України Є. Костенко співає “Танго Победы” (сл. Рибчинського, муз. І. Поклада). Бійці повертаються, але не всі. Зустрічаються з дівчатами, які їх проводжали, деякі дівчата залишаються самотні з квітами. Але щастя є – це Перемога! Дійсно спільний, яскравий, творчий підхід, на якому ми вчимося.

Режисура концертного номеру дуже конкретна. Приводом для теми номеру може бути як і загальна тема заходу, так і окремі дати, свята, цікаві епізоди життя людей та ін. У моїй практиці був випадок, коли студент на перерві шуткував – розмовляв з англомовним акцентом, що стало поштовхом мені до розробки номеру: вишукана американка зіштовхується з проблематичними ситуаціями на вулицях нашого міста. Таких прикладів можна навести багато. До мене звернулися колеги з народного відділення з проханням написати сценарій для звітного концерту оркестру народних інструментів. Вони б хотіли бачити дію у “народному дусі”. Так, коли я слухала їх програму, у мене виникли задуми театралізації кожного музичного твору. Я уявила, що взагалі це може бути “Село Мосеевка” (прізвище керівника оркестру А. В. Мосеев). А все, що відбувається в цьому селі, знято на плівку прихованою камерою кіноаматором-трактористом Гришком. Потім у сільському клубі мовби відбувається сеанс перегляду фільму, приклад номера: І. Кальман – арія Роджалі з опери “Баядера”. Соліст виходить співати, а дві куми в залі впізнають на екрані свого кума, який виходить з шинку. Наступна дія виглядає так: соліст співає і йому здається, що побігло чортеня, а потім одна другу змінюють баядерки, одна краще іншої (дівчата виконують танцювальні епізоди, намагаючись залицятися до соліста).

Звісно, що якраз ця робота – розробка блоків – є творча, саме що не на є цікава, захоплююча! А на вухо вам прошепочу (тільки ви нікому не кажіть): трохи важкувата. Та не хвилюйтеся, робота вас так затягне, що й незчуєтесь; як все зробите. А потім вже жити не зможете без ваших любих сценаріїв. Я ж знаю!

Отже, перед вами розкладені окремі блоки. Є чернетка! Можемо формувати сценарій – це значить розташувати блоки у логічній послідовності, ув’язати їх один з одним так, щоб вийшла єдина дія. (Ви вже, мабуть, не раз уявляли собі, якою повинна бути ця дія. От і добре, але ми це зробимо, як того вимагає композиційна побудова сценарію, яка

в основі має сюжет (сюжетний хід) – червону лінію, котра проходить через усі події і зв’язує їх в єдине художнє оповідання. Сюжет – це ідейно-художня концепція автора, яка пов’язана із задумом).

Сюжет повинен бути динамічним: пролог => експозиція => зав’язка => розвиток дії => кульмінація =>розв’язка => фінал (епілог). Ви вже десь чули? Звісно чули, бо як і будь-який музичний, літературний, хореографічний твір, сценарій теж має свою композицію-скелет, який ви одягасте написаним. Пролог і епілог в сценарії відповідають увертюрі і апофеозу в музичних виставах, або прологу і епілогу – в драматичних.

Пролог – це своєрідний сигнал до початку дії. Це можуть бути просто сигнал труби, фанфари, позивні у запису, кінокадри, мова ведучого за кулісами, тематична виставка, скоморохи тощо. Пролог вирішується так, щоб глядачі зрозуміли характер заходу, отримали необхідний настрій на задану тему, підготувалися психологічно сприймати матеріал.

Експозиція – це одвічна частина сценарію, в якій глядачеві оголошується привід проведення заходу, приблизна програма дій, які мають відбутися, розповідається про попередні події. Також автор знайомить з героями. В залежності від теми і конкретного сюжету малюється картина подій і фактів, з котрих починається розповідь. Неможливо встановити розміри експозиції. Але вона повинна завжди бути лаконічною. Експозицією може виступати монолог (або діалог) персонажу, не пов’язаний безпосередньо з розвитком сюжету.

Експозиція сценарію “Слава Україні, незалежній, соборній” (Метод. поради, Київ, 1993).

Звучать позивні – це пролог. Відеоряд (береги Дніпра). Прожектори висвічують трьох юнаків і дівчину, одягнених у відповідний одяг Київської Русі.

Юнак-Кий:	Ось тут закладемо оселю для себе і для тих купців, що сюди будуть приїжджати.
Юнак-Щек:	Вирубаємо ліс і побудуємо перші хати.
Юнак-Хорив:	А те збудоване місце обведемо ровом і обгородимо гострокіллям.
Дівчина-Либідь:	І назвемо цю оселю: город Київ, що значить Києве місто. І ця оселя буде щораз більша й багатша, а з часом побудують в ній люди гарні будинки і палати, і стане це місто “матір’ю” українських міст і колискою цілої держави України

(Музична заставка)	
Далі в сценарії розповідається про історію держави	
Експозицією може бути вихід ведучого – провідника погляду автора на життя і тему. (Експозиція святкування дня захисника Вітчизни 23.02.2005 р., МПК м. Лозова).	
Ведучий I:	Добрий день!
Ведучий II:	Здрастуйте, шановні лозівчани і дорогі гості нашого міста.
Ведучий I:	Нам приємно поздоровити Вас зі святом – Днем захисника Вітчизни!
Ведучий II:	23 лютого – день, коли багато десятиліть ми відзначаємо свято чоловіків.
Ведучий I:	І хоча ми живемо в інший час і нас хвилюють інші проблеми, але яскравою, незгасимою зіркою сяє героїчна історія, котру переписати неможливо.
Ведучий II:	Цей день і раніше не був позначений червоною датою у календарі, але день 23 лютого назавжди залишиться у пам'яті тих, чия молодість гартувалася у рядах Збройних Сил, хто під прапорами непереможної і легендарної пройшов фронтними дорогами до Перемоги-45.
Ведучий I:	Час не може викреслити із нашої пам'яті героїчні приклади мужніх синів України, яких доля закинула у жорстокий Афганістан.
Ведучий II:	Сьогодні і день людей, яким довелося долати рокову трагедію під назвою "Чорнобиль".
Ведучий I:	Це день і нашої молоді, яка успадкувала від батьків і дідів приклад служіння Вітчизні.
Ведучий II:	Ми схилиємо голови перед загиблими і в знак безмежної поваги говоримо слова сердечної подяки живим.

Експозиція "Свята зустрічі весни" (Сценарій розроблено Міністерством культури України, Київ, 1994 р.).

Група дітей, граючи на свисточках і з випічкою птахів у руках, бігають по залу і запрошують на свято Весни. Всі сходяться на свято, радіють теплу. До хлопчиків підходять менші дітки і запитують:

– Що це за пташки у вас? -

Хлопчик:	Ось послухайте, дітки, я вам розповім. Про закликання Весни є багато легенд. А мені бабуся розповідала про наше село. Колись у нашому селі жив дідусь, який робив свисточки і роздавав їх дітям, коли потепліє. Це означало, що скоро прийде весна. Старі люди говорили, що весну приносять птахи на крилах, і їй треба закликати. І для цього випікали печиво у формі пташок; діти, співаючи, носили їх по селу, запрошуючи всіх на свято весни. Ось і сьогодні ми зібralись на галявині, щоб закликати весну.
Дівчинка говорить:	Гей, виходьте, дівчата На вулицю погуляти, Весну-красну зустрічати Хороводи співати.
Дівчинка співає:	Вийди, вийди, сонечко На дівоче полечко, На бабине зіллячко, На наше подвір'ячко.
Дівчинка:	Закликайте весну, дівчата!
Всі співають:	Благослови, мати, Весну закликати. Весну закликати, Зиму провжджати.
Дівчинка:	Скоріш, любя Весно, до нас прибувай, Щоб знову озвавсь соловейками гай, Щоб знову зазеленіли хлібами лани, Від сонечка сил набирались вони. Щоб жовті кульбаби цвіли у садках, а ми всі, дівчатка – були у вінках.

Під спів "Веснянки" до залу входить Весна з букетом пролісків і з нею – Весняночки. Прихід весни – зав'язка, яка завжди йде за експозицією. Це та частина сценарію, де описуються безпосередньо перші кроки в напрямку розкриття теми і мети заходу. Як і експозиція, зав'язка може бути вирішена по-різному: це може бути кіносюжет з послідовним коментарем дійсного учасника подій і монолог ведучого на актуальну тему; гарна пісня; тематична хореографічна композиція; вітання шановних гостей, уривок з вистави та інше. Головне, щоб це був першопоштовх у розкритті теми – початок розмови. Зародження конфлікту (Зима не хоче йти).

Буває, що експозиція тісно пов'язана з зав'язкою, вони навіть зливаються або переростають з одного епізоду в інший.

Далі слідує розвиток дії – послідовний ланцюжок подій, що розкривають тему, пошуки рішення конфлікту. У прикладі з нашим художником – його пошук ідеалу жіночої краси.

Цей пошук реалізується у запропонованні глядачеві таких літературно-художніх засобів: танців, діалогів, екскурсій, пародій, гумористичних вистав, пісень, оркестрових п'єс та театралізованих дій. Можна у основу сценарного ходу (розвитку дії) покласти який-небудь символ (вічний вогонь, залікова книжка, девіз, мелодія).

Розвиток дії – найбільша частина сценарію. Розвиток дії може бути подорожжю, у хронологічному порядку або навпаки – від сьогодення у минуле тощо. Але дія повинна бути лаконічна за формою, яскрава за змістом, глибока за думкою. Важливо пам'ятати про таку рису клубного сценарію, як важливість подій, які відбуваються. Особливо треба подбати про конфліктну ситуацію. Матеріал треба підбирати так, щоб під час дії відчувалася боротьба – відкрита чи прихована (чи з'їсть колобка Заєць, Вовк, Ведмідь?). Боротьба добра зі злом, ідей, поглядів, явищ, які складаються із конфліктних ситуацій у окремих номерах. Конфліктна аплікатура дуже широка за жанром (від бажання лисиці з'їсти колобка – боротьба негативного персонажа у дитячому заході, до боротьби різних ідеологій, думок у клубному диспуті). Але без конфлікту немає дії.

Який би хід ви не вибрали, дія повинна наростати до кульмінації – найвищої крапки напруги в розвитку конфлікту – і перейти до розв'язки. Наприклад, у конкурсній програмі найвища точка – оголошення підсумків членами журі, а розв'язка – нагородження переможців, або можливість конкурсантів звернутися до глядачів з промовою вдячності. Наприклад, кульмінація – “Новорічні пригоди Карлсона”:

Фрекен Бок:	Вмикаємо телевизор і дивимося “Спокійної ночі, малята” – бо треба вже спати!
– Тяпа дивиться у вікно	
Тяпа:	Дивіться, я знайшла сліди діда Мороза!
Фрекен Бок:	І де ті сліди? І взагалі, діда Мороза не існує, він несправжній.
Карлсон:	Справжній! Так, малята? (діти відповідають)

Малюк:	Давайте погукаємо Діда Мороза.
– Всі гукають Діда Мороза	
Фрекен Бок:	Кричіть, кричіть! Він не почує!
Малюк:	Почує і допоможе знайти мій подарунок.
Кіт:	Не допоможе, бо ми вашого песика...
Тяпа:	То це ви?! Дітки, тоді треба дужче погукаги Діда Мороза.
– Всі гукають Діда Мороза. – Заходять Дід Мороз і Снігуронька	
Дід Мороз:	(вірш-привітання)
Снігуронька:	(вірш-привітання)
Дід Мороз:	А чого ви такі сумні?
Малюк:	А у нас кіт песика вкрав і поміняв його на “Віскас”.
Дід Мороз:	Снігуронько, а це, випадково, не той подарунок, що Сніговик із крамниці привіз? А ми ще й думали, хто такий Малюк?
Малюк:	Так, це я!
– Дід Мороз віддає Малюку коробку з іграшковим песиком – Всі герої радіють.	

Далі йде розв'язка:

– Фрекен Бок і кіт хочуть втекти	
Дід Мороз:	А ви, злодії, що скажете?
Няня і кіт:	Ми не любимо собак!
Снігуронька:	Як не любите?! Діти, а який рік надходить за східним календарем?
Всі:	Рік Собаки!
Снігуронька:	Так, рік Собаки – доброго і лагідного друга.
Няня і кіт:	Ми не знали.
Дід Мороз:	Треба з усіма дружити.
Кіт і Няня:	Малюк, а можна погладити песика?
Малюк:	Діти, можна?
Всі:	Можна!
– Фрекен Бок і кіт гладять песика	

Розв'язка – це розв'язання конфлікту.

Далі слідує епілог – своєрідна форма фіналу. Це підсумок дії, можливість скласти ситуацію самодіяльності у залі. Тож, у “Новорічних пригодах” далі Дід Мороз і Снігуронька запрошують всіх на заключний хоровод, і герої говорять новорічні побажання. Фінал завжди люди довго пам'ятають, як і початок заходу. Заплануйте загальний танок, виступ зведеного хору; випустіть у небо повітряні кульки, або голубів, якщо ви на стадіоні, або організуйте феєрверк; пройдіть з карнавальною ходою; заспівайте разом з глядачем. Також епілогом можуть стати заключні слова ведучих, як у сценарії літературно-музичного вечора для літературних віталень та клубів художнього слова “Буковинська царівна” (з життя і творчості О. Ю. Кобилянської) автора Людмили Заніної:

Ведуча:	Багато пережито за 77 років нелегкого життя. Багато перетерплено за 55 літ на невторованому шляху письменника. Цензура... Заборони... Скільки палких думок лишилось в тайні, не могли-бо світу побачити! Але й книжки виходили не на широкі дороги. Вузкими й тернистими стежками пробивались вони до людей, до читачів своїх. Їх перепиняли, їм перетинали шлях, з рук людини виривали. Тепер нарешті осяяв їх ласкавий промінь. Дивлюсь довкола. І скільки справдилось моїх мрій! Хвилюючись, кажу я щире слово – усі мої думки тобі, народе вільний, і пісня серця, музика душі тобі!
	– Вклоняється глядачам і сідає в крісло – На сцену виходить піаніст, грає ноктюрн (мі-бемоль мажор Ф. Шопена). Під звуки цієї музики ведучий збирає квіти, що лежать на століку: білі лілії, червоні маки; колосся жита-пшениці та кетяг калини – все складає в букет, підходить до ведучої, допомагає їй підвестися з крісла, в якому вона сиділа впродовж усього вечора, окрім останнього монологу, передає їй букет і шанобливо бере під руку. Повільно обоє виходять зі сцени. Услід їм ще звучить музика Ф. Шопена.

Мабуть, у вас є неповторний задум фіналу? То ви чомусь все ж таки навчилися!

Практична порада. Коли ви розробляєте блоки, пам'ятайте, що кожен номер, кожен блок теж має свою композиційну побудову. Розглянемо невеликий приклад:

– пролог	– музика “Спокійної ночі, малята”;
– експозиція	– Тяпа знаходить сліди Діда Мороза;
– зав'язка конфлікту	– Фрекен Бок говорить про неіснування Діда Мороза, а кіт обмовився, що винні вони;
– розвиток дії	– прихід Діда Мороза, Снігуроньки, привітання, поздоровлення;
– кульмінація	– Дід Мороз дізнається про зниклий подарунок, кіт і Фрекен Бок збираються втекти;
– розв'язка	– Дід Мороз віддає подарунок;
– фінал	– радісні вигуки героїв.

Практична порада. Перше ніж будувати сценарій по сюжету, складіть сценарний план (чернетку) – короткий зміст сценарію. Напишіть у стовпчик всі блоки і епізоди. Не обов'язково зразу у потрібному порядку. Головне, щоб ви нічого не забули.

Писати треба так:

7. Блок (робоча назва) – “Зустріч з Омаром Хайямом” і т. д.
8. Епізод – номер художньої самодіяльності (назва) і т. д.
9. “Художник зустрічається з Іваном Грозним”
2. “Вступний текст на задум художника” (експозиція)
4. Номер художньої самодіяльності (назва)
12. Номер художньої самодіяльності (назва)
15. Виступ чоловіків (інтерв'ю), виступ директора (кульмінація)
16. Вручення квітів (номер) (розв'язка)
17. “Заключний текст автора” (епілог – фінал)
10. Номер (назва)
6. Номер (назва)
13. “Експерсія до музею”
3. “Художник починає пошук” (зав'язка)
1. Номер “Вступна прелюдія оркестру” (пролог)
11. “Художник звертається до Шерлока Холмса”.
5. “Зустріч з давньогрецькими філософами” (розвиток дії)
14. Номер (назва)

А потім, володіючи тепер вже теорією композиційної побудови, уважно прочитайте, подумайте і проставте поруч з блоком чи епізодом назву композиційного стану (експозиція, зав'язка... епілог) і пронуме-

руйте у потрібному порядку. Назви блоків і епізодів від № 3 до № 14 (включно) ввійдуть у стан “Розвиток дії”.

Таким чином, самі того не підозрюючи, ви підійшли до заключного етапу роботи над сценарієм – його монтажу. Монтаж (з франц. мови) – поєднання окремих шматків матеріалу так, щоб глядачі отримали враження цілої, необірваної, тривалої дії. Здається, вище ми про це вже говорили. Говорили, бо композиційна побудова – це монтажні роботи, які не є тільки механічним складанням. А дійсний монтаж – створювання сценарію – всеосяжне, здійснюване різними засобами розкриття і пояснення явищ життя. Приступаючи до монтажу, ви повинні бути самокритичними, вміти синтезувати, єднати, узагальнювати матеріал. Сценарій тоді тільки виходить єдиним, коли кожен його елемент міцно пов’язується в ціле. І ніякого хаосу! Повинен бути єдиний темпоритм – динаміка чергування кульмінацій кожного номеру. Тому монтаж – творчий, добре обдуманий процес, під час якого відкидається зайве, а залишається тільки значиме і суттєве. Монтаж визначає роботу режисера, як людини мистецтва. Вище я торкалася засобів монтажу по сюжету. А тепер більш конкретно. Засоби монтажу різноманітні. Практика театралізованих вистав затвердила такі: послідовні, контрастні, паралельні, одночасні, засіб уподібнювання, чергування жанрів, інші.

Послідовний монтаж – події відбуваються у сценарії в хронологічному порядку. Вони можуть бути історично послідовними. Наприклад, у тематичному вечорі “Давним-давно була війна” сюжет розвивається від сповіщення по радіо 22 червня 1941 року про напад фашистських військ. Далі події розвиваються у 1942, 1943, 1944 роках, і закінчується сценарій звучанням переможних пісень 1945 року. Розвиток подій може бути природно обумовленим. Так, свято “Ой на Україні свято іде...” може мати такі розділи: показ народних традиційних обрядів річного циклу – Різдво Христове, Стрітєння (зима), Великодні (весна), Купальські (літо), весільні, свято Андрія (осінь). Як ми бачимо, ці події будуються у логічному послідовному розвитку.

Контрастний монтаж – один із найсильніших і найбільш розповсюджених прийомів, який дійсно відображає конфліктність сюжету театралізованого заходу. Конфлікт виражається у сценарії, як сплав протилежних явищ, різних за характером і настроєм (веселе й сумне, темне і яскраве, ліричне і комічне, мінорне і мажорне, швидке і повільне). Правильно організовані номери та епізоди ніколи не будуть шаблоном. Можна порівняти не тільки номери і епізоди, але й окремі

частини номерів, весь час примушуючи глядача зіставляти два факти, два різних явища.

Наприклад, у сценарії літературно-музичної композиції “Чорнобиль – трава гірка...” під час трагічних дій спливають одночасно події мирного часу (через музику, слова героїв, спогади, обставини). Малюються глядачеві дві різні картини “Місто, люди, природа” до трагедії і “Місто, люди, природа” після трагедії. Таким чином узагальнюється єдина мета – не допустити подібної трагедії.

Паралельний монтаж – поліфонізація дії, яка дає можливість яскравіше виявити конфлікт. Наприклад, під час святкування Дня визволення міста від фашистів на стадіоні відбувається свято, пролог якого має такий вигляд:

Лунає фонограма фронтових пострілів, вибухів. Одночасно паралельно один одному по полю стадіону, ховаючись від куль і пригинаючись, прокладають дріт двоє зв’язкових. Місце дії (поле) має зоровий поділ на дві частини. Одна – поле навчальних бойових дій 1998 року, а інша – фронтове поле 1943 року. Обидва зв’язкові починають по черзі передавати кожен свою інформацію про події, які відбуваються. Аж раптом їх голоси у ефірі зустрічаються:

I зв’язковий 1998:	“43-й, як мене чуєте?”
II зв’язковий 1943:	“Чую нормально, бачу танки, гине командир...”
I зв’язковий 1998:	“А я бачу солдат посивілих, але з виразом мужності і героїзму на обличчях...”

Перша частина прологу вистроєна у паралельному прийомі.

Близьким паралельному монтажу є прийом стику. Він базується на спорідненні різних за родом та характером частин тексту – прози і вірша, мови та пісні, розмови і дії і т. д. Цей прийом служить для глибшого художнього осмислення тексту, виражальним засобом, загостріює увагу. Наприклад, уривок з виступу однієї з команд КВК /телебачення, канал “Інтер”/.

I матрос:	О, яка гарна дівчина вийшла прогулятися по палубі. Вона мені посміхнулася, і я пішов.
II матрос:	Стій, це улюблена блондинка Маслякова.
I матрос:	Тисяча чортів під кілем! Нехай вона буде хоч найулюбленішою брюнеткою Юлія Гусмана, а я з нею потанцюю. Тільки не підглядайте. (Танцюють під музику

I матрос:	Пані, якби ви знали, як мені час від часу буває самотньо. (Паралельно двоє матросів)
II матрос:	Про самотність сказав?
III матрос:	Сказав.
II матрос:	Дивись, зараз про фонограму плести буде!
I матрос:	Ви чуєте, як лунає музика? А хочете, вона заграє гучніше? (Матроси регулюють звук, музика грає гучніше) А хочете, вона заграє тихіше? (Музика грає тихіше) А хочете, вона завмре назавжди?

(Музика замовкає, пара завмерла і зачаровані стоять)

II матрос:	Ти фонограму спинив?
III матрос:	Спинив.
II матрос:	Пускай, зараз вірші цитувати буде!
I матрос:	А пам'ятаєте, як у Вергілія "Лошадка, сніг почуя..."
II матрос:	Ну все, зараз цілуватися почне...
I матрос:	Ну підглядають же! Підглядають!

Єднання різних змістовних частин дуже динамічне, воно діє на глядача емоційно, а в цілому допомагає створити яскравий, виразний пам'ятний номер.

Одночасний монтаж застосовується у сучасному телебаченні та кінематографі. Виявляється, коли на фоні одного дійства іде інше. Наприклад, на екрані на фоні мітингу-слави загиблим афганцям мати розповідає про сина. У театралізованих заходах дія одночасно проходить і на сцені, і на екрані, і у залі. Цей прийом дуже важливий, бо ми впливаємо на глядача різноманітними засобами водночас. Наприклад, у вас творча зустріч з хореографічним колективом. На екрані документальні кадри з історії колективу, а на сцені ті ж самі люди повторюють хореографічну композицію і на сцені і в залі.

Лейтмотив (нагадування) – один з основних монтажних прийомів, які використовуються у клубній драматургії. Він містить у собі виражальні засоби: і слово, і звукове оформлення, і мелодію, і думку, і декоративно-художнє оформлення. Наприклад, може одна й та сама мелодія звучати протягом заходу, таким чином даючи поштовх до

руху від одного епізоду до іншого. Так, у новорічному ранку для дітей була використана пісня, з якою діти відправлялися у дорогу на пошуки вкраденої Снігуроньки, кожного разу від пригод до пригод:

*У похода єсть начало,
А конца походу нет.
Мы прошли дорог немало,
Но огромен белый свет.
Приспів: Ты никогда, пожалуйста,
На белый свет не жалуйся,
Мир переполнен тайнами
Необычайными.*

Уподібнювання – цей прийом монтажу пов'язаний зі специфічною рисою драматургії театралізованих заходів – символікою, а саме символічні двобій фехтувальників, боксерів, штангістів, таке інше.

Чергування жанрів – застосовується у концертах, коли концерт починається з хору, потім читець, співак, інструментальний номер, танок, гумор, уривок драматичної вистави і т. д. Але цей прийом не обов'язковий. Можна зібрати в один блок кілька номерів одного жанру (вокал, хореографія, оригінальний жанр і т. д.) і знайти своєрідне декоративно-художнє світлове рішення, оригінальний авторський задум. Наприклад, до акомпануючого колективу по черзі виходять різні співаки, виконують пісні на одну тему, а на завершення співають загальну пісню, спеціально підготовлену як окремий номер. Вибирайте!

Таким чином, ми можемо виділити такі етапи роботи над сценарієм:

1. Вибір теми. Визначення аудиторії. Визначення місця проведення заходу. Аналіз і формування проблеми.
2. Встановлення виховної мети. Аналіз "фактів з життя" і "фактів мистецтва", літератури.
3. Знайдення авторських аспектів. Визначення задачі кожного блоку.
4. Розробка задуму сценарію, визначення жанру заходу.
5. Розробка блоків, епізодів, враховуючи виражальні сценічні засоби.
6. Сюжетно-експозиційна побудова сценарію та монтаж.

Практична порада. Ніколи не розкривайте тему на випадковому матеріалі. Якісно відбирайте документи і літературу.

1. Ви повинні зв'язати сценарій з приміщенням для проведення заходу і потенційною аудиторією.

2. Враховуйте час, відведений на захід, форма не повинна бути нескінченною.
3. Думайте про вдале вклеювання епізодів по характеру і змісту.
4. Розумно організуйте номери по жанрах. Дуже втомлює одноманітність.
5. Враховуйте можливості сучасного клубу і основні колективи художньої самодіяльності.
6. Ви повинні знати декоративно-художнє оформлення заходу. Так, знати, бо коли виникав ваш задум, він повинен був навести вас на цю думку! Із багатого різноманіття елементів оформлення (тканини, квітів, орденських стрічок, вазонів, орнаменту, портретів, колосся та ін.) ви повинні скласти свою гармонічну композицію, враховуючи світло і колір. Зробіть ескіз оформлення або висловіть свої побажання художнику, з яким ви тісно співпрацюєте. Мабуть, як і режисер повинен знати основи образотворчого мистецтва, так і художник повинен бути трішечки режисером. Ваша спільна робота над заходом повинна починатися з планування творчого погляду на проблему. Важливо прийти до цікавого рішення, враховуючи технічне оснащення місця дії.

Наведу приклад. Концертний зал училища культури, де проводяться заходи з дозвілської діяльності, не має одягу сцени, являє собою лише сцену-кафедру, яку відділяє від глядацького залу невеличка площадка, не зайнята стільцями. Задник сцени має дерев'яну обшивку. Сцена технічно не оснащена, відсутні постановочні засоби. Це якраз ті умови, при яких режисеру важко працювати. Адже в своєму рішенні ми йшли дорогою навпаки: без чого можна взагалі обійтись. Так, при постановці театралізованого звітного концерту народного відділення "Село Мосеевка" задня стіна сцени була оформлена як березовий гай. Так були оформлені і мармурові колони, які відділяють частину залу. Для цього на зворотній білій стороні шпалер малювалися стовбури берізок, а віти були натуральними. Таким чином, стовбури кріпилися до дерев'яної обшивки скотчем, а віти – маленькими цвяшками. Декорація мала успіх. Підлога теж прикрашалася квітами з кольорового паперу і мала вигляд галявини (квіти розташовувалися там, де не мало проходити дійство). Оркестранти

мали пюнітри, виготовлені з ДВП і пофарбовані в пастельний зелений колір, тому і вони були прикрашені квітами (ескіз додається). Всі елементи оформлення були виконані студентами як завдання з предмету "Декоративно-художнє оформлення". Саме курс цього предмету передбачає викладання вимог до оформлення свят, написання рекламного оголошення, яке має велику роль і повинне заставити глядачів прийти до вас на захід.

І от у нас все готово. Тепер ми можемо приступати до будівництва. Матеріал перед вами. А це значить, що ви візьмете чисті листки паперу і будете писати свій сценарій, правильно, добротню монтуючи його. Не поспішайте, щоб не довелось "перебудовувати" його. Існують свої "правила будівництва". У кожного вони свої. Я запропоную варіант, яким користуюсь я. Цей варіант зручний і для постановки вашого заходу, і для роботи режисера. А саме, ви оформлюєте сценарій так:

Сценарій тематичного вечора (вказуйте форму), присвяченого Дню Перемоги

Тема: "Давним-давно була війна..."

Мета: Виховання патріотичних почуттів, непримиримого ставлення до людиноненависництва, святкування Дня Перемоги, вшанування ветеранів війни.

Дата: 8 травня 2000 року

Місце проведення: концертний зал УК

Початок: 16.00

Аудиторія: студенти, ветерани

На ½ ширини сторінки описується декоративно-художнє оформлення та використання технічних засобів.

Наприклад: на задньому плані зображені червоним кольором дати 1941–1945, розташовані на блакитному фоні тканини задника. В композицію вдало вписується солдатський трикутник з адресою загиблого земляка, макет Ордена Великої Вітчизняної війни. Композиція поповнюється штучними квітами. На авансцені два мікрофони на стояках, динаміки. Зелене і рожеве підсвітлювання здійснюється софітами. Один мікрофон за кулісами. Лунає лірична мелодія вальсу і т. д.

На ширину листка ви розміщуєте основні тексти ведучих, дійових осіб і протягом усього сценарію. Наприклад:

Ведучий:	Сьогодні, коли ми поздоровляємо один одного зі святом, ми не можемо не згадати тих, кого немає сьогодні з нами, хто не прийшов з поля битви. <i>До стрункої стріли обеліску На камінь холодний і сизий... і т. д.</i>
----------	--

А от додаткові дії, виражальні засоби, зміну декорацій, освітлювання, звучання тих чи інших фонограм та ін. ви розпишете знову на 2/3 ширини сторінки. Таким чином у вас утворюється режисерська партитура, яку легко виділити серед іншого тексту. Наприклад, ви пишете:

Звучить музика з кінофільму “17 миттєвостей весни”.

На фоні музики на сцену підіймаються ветерани.

Ведуча пропонує їм присісти на стільці.

Ця схема допоможе вам у режисурі заходу, бо у вас чітко виділені дії служб по ходу сценарію.

Сценарій теж має доданки. До них відносяться: сценарний план, план підготовки, кошторис витрат (як фінансовий документ), світлова і звукова (шумова) партитури, ескіз декоративно-художнього оформлення, ескіз рекламного оголошення, список літератури, якою ви користувалися (якщо сценарій не оригінальний), монтажний листок.

У практиці дозвіллевих закладів існує кілька варіантів оформлення доданків. Один з таких варіантів я вам пропоную (дивіться доданки)

Доданок № 1

Сценарний план тематичного вечора на тему “Давним-давно була війна”

Дата		Початок		
№	Композиційна побудова	Сценарний хід	Час	Режисерська партитура
1	2	3	4	5

У першій графі ви проставляєте номер епізоду; у графі № 2 – композиційні моменти (експозиція, зав’язка і т. д.), у графі № 3 – розташовуєте матеріал (блоки і епізоди) у сюжетному порядку; у графі № 4 – підраховуєте і проставляєте час, який займав той чи інший епізод (блок); у графі № 5 – розпишете зауваження для себе, свою роботу як режисера. Наприклад, включити загальне освітлення, включити фонограму і т. д.

Таким чином, сценарний план – загальний план заходу, його короткий зміст. За сценарним планом режисер теж може працювати, якщо захід не дуже складний.

Доданок № 2

План підготовки тематичного вечора на тему “Давним-давно була війна”

№	Найменування роботи	Термін виконання	Відповідальний
1	2	3	4

Графа № 1	– проставляєте номер завдання;
Графа № 2	– пишете завдання (наприклад: виготовити декорацію сонця, яке сходить);
Графа № 3	– призначаєте термін, до якого необхідно задану роботу виконати;
Графа № 4	– прізвище або посаду виконуючого.

План підготовки складається для того, щоб урахувати всі необхідні дрібниці і важливі моменти в підготовці до свята. План підготовки має такі розділи (записуються у 2 графу): організація ініціативної групи (до якої входять: культорганізатор, художник, освітлювач, звукооператор, працівник сцени та інші особи, необхідні для організації заходу); декоративно-художнє оформлення (до якого входять роботи з підготовки декорацій); технічне забезпечення (вказується кількість мікрофонів, освітлювальні прилади та ін.); реквізит (перераховуються необхідні елементи реквізиту: кеглі – 10 шт., повітряні кулі – 30 шт., хусточки – 5 шт. та ін.); інвентар (перераховується необхідна кількість: столів – 2, стільців – 12, лав – 4 та ін.); костюми (вказується, яких і скільки); рекламні роботи (вказуються необхідні засоби: рекламне оголошення – 1, афіші – 20, рекламна стаття у міській газеті, запрошення – 14 і т. д.). Також плануються репетиції, проведення заходу і його аналіз. Планується придбання прізвиськ та інших речей, тобто: скласти кошторис.

План підготовки може писатися двічі. Перший – до написання сценарію, коли відомі загальні вимоги до свята (наприклад, Новий рік. Ми і без сценарію знаємо, що обов’язково будуть потрібні: ялинка, мішура, гірлянди, костюми Діда Мороза і Снігуроньки, ялинкові прикраси). Тобто такий попередній план складається для того, щоб почати готува-

тися до свята. А от коли буде готовий сценарій, необхідно скласти ще один, детальніший. А складається він так. Ви читасте уважно сценарій і випикуєте всі необхідні підготовчі моменти. А потім їх групуєте по розділах (ДХО, реквізит, костюми.)

Доданок № 3

Кошторис витрат тематичного вечора на тему "Давним-давно була війна"

№	Найменування товару	Ціна за одиницю, грн.	Всього
Наприклад:			
1.	Квіти – 10 букетів	3,00	30,00
2.	Авторучки – 10 шт.	2,50	25,00
Разом:			55,00

У графі № 1 – проставляєте номер товару;

№ 2 – назву і кількість;

№ 3 – ціну, за одиницю;

№ 4 – загальну вартість.

Під таблицею пишете суму потрібних грошей. Кошторис складається для того, щоб знати витрати на захід, і виступає фінансовим звітом.

Слід нагадати, що захід повинен бути добре спланованим, тому сценарій необхідно розробляти заздалегідь. Можливо, за місяць, а може й раніше, залежно від масштабності заходу.

Що стосується монтажного листка, світової і шумової (звукової) партитур, то вони розписуються в процесі перетворення сценарію у життя і мають такі розділи.

Музично-шумова партитура тематичного вечора на тему "Давним-давно була війна"

№	Репліка (дія) на включення	Посвідчення музичного номеру	Засіб відтворення	Рівень відтворення	Характер		Репліка (дія) на виключення
					Включення	Виключення	

1	Знак режисера "Початок заходу"							
	Фонограма № 1 (муз. А. Пашкевича, сл. Негоди "Степом")							
	Гучно лунає до мови ведучого, на вступну мову ведучого лунає фоном							
	Поступово							
	Фонограма міксується і подається фонограма № 2							
	"Ми будемо пам'ятати"							

Світлова партитура тематичного вечора на тему "Давним-давно була війна"

№	Репліка (дія) на включення	Ліві виносні	Праві виносні	Софіти	Прожектор	Інші	Рампа	Репліка (дія) на виключення
1	Знак режисера "Початок заходу"					Вимкнуті у залі світло.		
2	Фонограма № 1 (муз. А. Пашкевича, сл. Негоди "Степом")					Кінокадри		"Ми будемо пам'ятати"
3	"Земля... вона, як матінка..."			Червоні		Поступово додається світло		"любих синів..."

Коли ви склали ці таблиці, їх обов'язково повинен затвердити керівник закладу. Тому в правому верхньому кутку кожної таблиці повинно бути написано:

Затверджую

Директор Будинку культури

Іванов І. І. (підпис)

Дата

А під кожною таблицею повинно бути написано прізвище і посада тієї людини, яка ці таблиці склала, тобто ваш підпис.

ШАНОВНИЙ ДРУЖЕ!

От ви і написали сценарій. Я думаю, що він вдався. Я вас вітаю і бажаю подальших творчих успіхів. Але це були методичні рекомендації, тому пропоную вам процес будівництва прослідкувати на прикладі сценарію театралізованого концерту “Село Мосеевка”.

Розглянемо форму – “театралізований концерт”. Ми повинні знати теорію, перш ніж приступати до розробки. В основі театралізованого концерту, як правило, окремий концертний номер. Їх може бути різна кількість. Вони можуть бути різними за жанром мистецтва, складом виконавців, ідейно-тематичною основою.

Задача театралізованого концерту – не просто механічно поєднати різні номери, а органічно злити їх таким чином, щоб посилити вплив одного номера за рахунок злиття з іншим. Так, до пісні додати кіно сюжет, до віршів – пантоміму тощо. І цю роботу ми виконуємо для того, щоб підготувати кожен конкретний номер до включення його у загальну театралізовану програму концерту.

У кожному концертному номері є своя “маленька драматургія”. Головне, щоб із близьких за тематикою номерів (різних за жанром) створити новий звеличений твір. Деякі номери можуть виконувати функцію прологу, зав'язки або фіналу. Обов'язково один із номерів повинен бути “кульмінацією”.

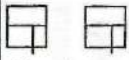
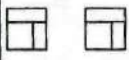

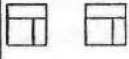
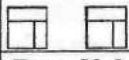
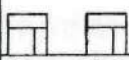
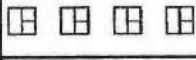
Практика показує, що побудувати концерт на тільки відомих номерах неможливо, тож треба запрошувати видатних людей. Головне – забезпечити безперервну увагу, скласти ілюзію єдиного дійства. Ось чому “сходинки” вміло поєднують дію.

Важливо побудувати тематичний “стик” номерів. Щоб кожен номер попереджував наступний, а наступний брав початок у попередньому, щоб забезпечити відчуття неперервності.

Неможна перенасичувати театралізований концерт документальним матеріалом – це призведе до перетворення концерту в театральне видовище або в тематичний вечір. Треба знати міру і закони мистецтва.

Сценарій театралізованого концерту “Село Мосеевка” – сценарій спільного заходу з практики КДД і творчого звіту народного відділення. На основі прослуховування музичного матеріалу створені візерунки театралізації. Захід задуманий як перегляд фільму, знятого сільським аматором-трактористом Гришкою. Дія відбувається у вимишленому селі. Двоє ведучих: кума Галя (спокійна жінка похилого віку, за темпе-

Схема-малюнок – 1

Висновок		
Фінал		
Блок № 6		Аспект: Краса жінки – в красі ставлення чоловіка до неї.
		Епізоди: 16. Вручення квітів усім жінкам.
Роз'язка		15. Виступ директора (поздоровлення) інтерв'ю з чоловіками у залі.
Кульмінація		
Блок № 5		Аспект: Краса жінки – в красі мудрості і розуму
		Епізоди: 14. Номер (назва).
		13. Екскурсія до музею. Знайомство з шедеврами – «жіночі образи».
	ДІ	12. Номер художньої самодіяльності (назва)
		11. Художник звертається до Шерлока Холмса. Холмс з'ясовує прикмети по висловлюваннях “великих” про жінок. Пошуки жінки серед залу.
Блок № 4		Аспект: Краса жінки – в красі тіла, красі душі
		Епізоди: 10. Музичний номер (назва)
	ТОК	9. Художник зустрічається з Іоанном Грозним. Цар роздумує над канонами краси. Видає Указ.
Блок № 3		Аспект: Краса жінки – в красі відчуттів
		Епізоди: 8. Номер художньої самодіяльності (назва)
	Р	7. Зустріч художника з Омаром Хайймом і О. С. Пушкіним
Блок № 2		Аспект: Краса жінки – в доброчинності
		Епізоди: 6. Музичний номер (назва)
	З	5. Зустріч художника з давньогрецькими філософами
Блок № 1		Аспект: У чому краса жінки?
Зав'язка		Епізоди:
Експозиція		4. Музичний номер (назва)
Пролог		3. Художник починає пошук
		2. Художник роздумує, яку саме намалювати жінку
		1. Вступна прелюдія оркестру
ФУНДАМЕНТ		МЕТА: святкування жіночого дня. Виховання поваги до жінки-матері, жінки-коханої. Розкриття всебічної жіночої краси.

раментом – флегматик) і кума Явдошка (криклива, непосидюча бабця). Ролі виконують студенти. Ведучі сидять у першому ряду, на крайніх місцях біля середнього проходу. Таким чином, глядач сприймає дію через погляд ведучих, які під час перегляду обговорюють фільм. Театралізація спланована так, щоб люди могли у повній мірі прослухати оркестр, тобто театралізація не заважає, а лише додає музиці “малюнок”, поєднується з номером ненав’язливо.

ДХО задумане таким чином, щоб глядач опинився на чудовій галявинці, посміхнувся “мультиплікаційному” варіанту. Все ж таки – перше квітня! Але музика лунатиме професійно! Сценарій побудовано на “місцевих фактах”, але його легко можна пристосувати до “своїх реалій” іншого колективу. У ремарках розписано, як саме будується театралізація “здорового ряду”.

Всі інструментовки зроблені керівником оркестру А. В. Мосеевим. Але, якщо ви захочете скористатися сценарієм, можливо, ваші музиканти нададуть свій варіант.

Отже, ви у нашому “Селі Мосеевка”. Ласкаво просимо!

Обласний комунальний заклад
“Лозівське училище культури і мистецтв”

Автор – викладач ОКЗ “ЛУКіМ”
Л. І. Шапко

СЦЕНАРІЙ ТЕАТРАЛІЗОВАНОГО КОНЦЕРТУ

ТЕМА: “Село Мосеевка”

МЕТА: проведення спільного заходу з практики культурно-дозвілдової діяльності і творчого звітного концерту народного відділення; здійснення міжпредметних зв’язків; виховання поваги до народного музичного мистецтва і його популяризація; залучення абітурієнтів до навчального закладу

Лозова
2004 рік

СЦЕНАРІЙ

театралізованого концерту “Село Мосеевка”

	Дата: 1 квітня, 17.00 Місце: Концертний зал ОКЗ “ЛУКiМ” Аудиторія: студенти, викладачі, мешканці міста, абітурієнти
<p>Декоративно-художнє оформлення: на заднику сцени розміщена декорація берізок. Підлога і попітри прикрашені штучними квітами, метеликами, комахами. Взагалі сцена має вигляд галявини. На авансцені – колода. Пульти для оркестру і стільці розташовані для посадки оркестру. На стояку мікрофона 3 віночки.</p> <p>Технічні засоби: магнітофон, мікшерський пульти, підсилювач, 2 колонки, 2 мікрофони на стояках. Один мікрофон розташований на авансцені з правого боку, другий біля першого ряду для ведучих.</p> <p>В коридорі, який веде до концертного залу, розташований дороговказ, на якому напис “Село Мосеевка – 5 м”.</p> <p>Біля вхідних дверей у зал табличка з написом “Клуб ім. В. Г. Гуценка” (гумористична характеристика одного зі студентів).</p> <p>В. Г. Гуценка народився 7 серпня 1980 року. Почесний мешканець селища Мосеевка (прізвище змінено). Прославився як:</p> <ul style="list-style-type: none"> • трибунець за дівчатами; • місцевий бізнесмен і охоронець порядку (як позаштатний представник влади); • неперевершений диригент. <p>До залу заходить ведуча – бабця ЯВДОХА. Роздивляється навкруги.</p>	
Явдоха:	Здрастуйте, люди добрі! Ну що, Павловна, твоя корова отелилася? (звертання адресоване комусь з глядачів) Маруся, знайшлася твоя качка? А де ж вона була? Ану, діточки, де тут кращі місця? Баба Явдошка сяде.
– Займає крісло і ще одне місце	
Явдоха:	Ви тільки тут не сідайте – це місце я своїй кумі Галі зайняла.
– Заходить кума Галя	
Явдоха (кричить):	Галю! Галю! Йди хутчіш сюди, я тобі місце зайняла.
Галя:	Та чого ти так кричиш? Я бачу, не сліпа. Здорова була, кума Явдошка! Фільму теж прийшла подивитися?

Явдоха:	Ага! Така сенсація, а я буду дома сидіти. Та сідай же, Галю! Людям увесь екран загулила!
Галя:	От зразу чіпляєшся. Ще ж не починається (сідає). Молодець Гришка! Кажуть, фільму про наше село зняв.
Явдоха:	Аякже! Молодець! Про нас всіх зняв. Може й нас з тобою покажуть!
Галя:	Нас з тобою?
Явдоха:	Ага! І назву таку придумав: “Сільське замалювання”!
Галя:	Ти диви, як у Філіні!
Явдоха:	Він у нас зовсім вченим став, Гриня наш.
Галя:	Правильно, що ми його усім селом на “Поле чудес” відправили. Кросворд про свинарник склали, от і виграв він там відеокамеру.
Явдоха:	А мені Клавка казала...
Галя (перебиває):	Яка Клавка?
Явдоха:	Ну Люськіна, що живе на сусідній вулиці, Вальчина невістка, в неї ще корова ряба, біля моєї пасеться, і собака у дворі весь час гавкає.
Галя:	(ніяк не зрозуміє). Яка?
Явдоха:	Ну та, що з кумом Миколою у позаминулому році яблука крала.
Галя:	Колгоспні?
Явдоха:	Ну а які?
Галя:	А, ота, що в неї чоловік на весіллі йшов додому і перечепився та упав з греблі у ставок, і жаби півночі квакали?
Явдоха:	От! Так вона казала, що Гришутка відеокасету надішле на передачу “Сам собі режисер”. Може й там щось отримає.
Галя:	Та ти шо? Ой, починають! Тихо!
Явдоха:	Сама мовчи!
Галя:	Та тихо, ти!

Явдоха:	Хлопці (до залу), ану сидіть тихо, не мішайте кіно дивитися, бо повиганяємо!
	<ul style="list-style-type: none"> Звучить фонограма “Щебет птахів”. Викладач свистить “художнім свистом”, імітуючи соловейка. <p>Двоє студенток з лівої куліси виносять напис – назву фільму: “Сільські замальовання”, – 5 секунд стоять перед глядачами і виходять у праву кулісу. З лівої куліси виходить керівник оркестру народних інструментів А. В. Мосеев у сільському святковому вбранні (у постолах, підперезаній сорочці та ін.) з балалайкою. Сідає на колоді і починає награвати мелодію російської народної пісні “Светит месяц”. Зліва виходять, шепочучись, двоє дівчат. На плечах у них накинута велика хустка з китицями. Підходять до балалаечника і з обох боків підсідають до нього. Переглядаючись, ніби по команді, сідають трошки ближче, потім ще ближче. Балалаечник продовжує грати і, посміхаючись, залицяється до дівчат.</p>
Явдоха:	Ти ба, які красуні!
Галя:	А хто це такі?
Явдоха:	Та чи ти не бачиш? Це ж доні Висоцької! (класний керівник студенток). Дивись уважніше!
Галя:	Та чого ти бурчиш?
Явдоха:	Та замовкни, Галю, дай на молодь подивитися!
	Справа виходить хлопець (учасник оркестру) з дівчиною, яка тримає його під руку. Хлопець розтягує міх на баяні і підігрує А. В. Мосееву. Пара наближається. Дівчата вітаються, киваючи головами, чоловіки – рукостисканням. Поступово виходять студенти 3 курсу (ансамбль).
	Ансамбль народних інструментів 3 курсу виконує твір Ю. Клепанова “Частушка и песня”
	Під час звучання твору дівчата, які вийшли до балалаечника, і та, яка вийшла з баяністом, залишаються на своїх місцях. Дівчата грають роль, сором’язливо посміхаються, переглядаються, зачаровано дивляться на парубків, зітхають і т. д. На 9 такті мелодії зліва направо спиною до оркестру крокують двоє дівчат у російських сарафанах. У правій руці по хустинці. На обличчі завмерла мила посмішка. Дійшовши до правої куліси, дівчата починають рухатися назад (вліво), але з ними вже двоє парубків, які “сяють” від радощів. Зайшовши за ліву кулісу, парубки без дівчат повертаються назад, але здивовані тим, що тримають на руках немовлят (ляльок).

	Без перерви ансамбль виконує твір В. Коростильова “Уральская плясовая”.
	Із 5 по 20 такти музичного матеріалу дівчата, які сидять біля балалаечника на колоді, виконують частівки.
Олена:	Вот пришла пора весны – Плачут педагоги. Все студенты влюблены, Забросили уроки!
Світлана:	За село весна манит, Не сидится в классе. Хоровод всех закружит В шумном переплясе.
	Із 21 такту твору дві пари виконують хореографічний уривок “Уральская плясовая”. Танок починається з того, що парубки запрошують дівчат, дарують по квіточці. Один із парубків запрошує саме ту дівчину, яка прийшла на галявину з баяністом, даючи глядачеві зрозуміти, що він хоче “відбити” дівчину у баяніста. Танок виконується до 47 такту. Як тільки танцюристи йдуть зі сцени:
Галя:	Ти ба як танцюють!? Де ж вони так навчилися?
Явдоха:	Та то з міста їде вчителька танців – Наталя Володимирівна Шкребець!
Галя:	Як ти кажеш?
Явдоха:	Глуха чи шо? (кричить:) Шкребець!!! (до залу). Вибачте, людоньки, глуха баба, що я зроблю.
Галя:	Тобі треба до врача-психіатра з’їздити у Панютине.
Явдоха:	Тільки після Вас! (відвернулися одна від одної)
	При повторенні 5–20 тактів знову лунають частівки
Світлана:	На селе у нас, девчата, Много славных женихов: Гоч, Диденко и Вусатый, Васечка Колесников!
	(мова йде про найгарніших студентів)

Олена:	Зацвели вокруг цветы, Птицы распевают. Жизнь младую не проспи, Виталий Гуляев!
(дуже талановитий студент, який дуже любить спати)	
Світлана і Олена	(звертаються до ансамблю). А давайте нашу улюблену!
Фонограма лісових шумів, кування зозулі	
Світлана Суховій і Олена Удовиченко виконують пісню О. Стаднюка “Ой устану я раненько”	
На словах “Василечка повстрічала” до дівчат виходять з залу двоє Василечків, які підходять і обіймають їх за талії, стоять, милуються. Продовжуючи співати, дівчата беруть 2 віночки зі штучних волошок і одягають Василям на голови, хлопці йдуть до залу. Останній, третій віночок дівчата одягають директорів училища – Василю Івановичу – під час програшу. Таким чином вшановують всіх Василів, які є у колективі. Ансамбль іде зі сцени. На сцену виходить студентка 4 курсу Л. Замчуріна і готується до ви- ступу. У цей час:	
Галя:	А як я молода була, то всі парубки були мої!
Явдоха:	Кому ти таке кажеш?! Посоромилась би! Це ти кому іншому розкажи, але не мені. Красуня! Пху! (плюється)
Галя:	О! Село-селом!
Ведучі знов відвернулися одна від одної	
І. Ковач “Концертино”. Соло на домрі виконує Людмила Замчуріна. Акомпаніатор Н. Євдокимова.	
Фонограма співу півня, крику курей	
Галя:	От розумниця Людочка, зацікавлена дитина, на домрі грає. Поступать дівчина готується у Харківську дер- жавну академію культури.
Явдоха:	Ото ще, бринькає і бринькає! Цілими днями! Всіх курей мені розлякала – не несуться!

Фонограма від'їжджаючого авто	
На сцену до заднього плану виходять троє студентів-духовиків. Одягнені у джинси, футболки, з дорожніми сумками. Сергій і На- талка знімають чохла із саксофонів, а друга Наталка готується до акомпанементу на роялі.	
Явдоха:	Дивись, а це якось не нашинські. Панки чи шо? Чи рокери?
Галя:	Та ніякі вони не рокери, а бандіти!
Явдоха:	Які бандіти? І кого ж вони, по-твоему, вбили? Чи по- грабували?
Галя:	А я тобі кажу – бандіти вони! І нікого вони не вбива- ли. Це – джаз-банда!
Явдоха:	Ну як це – банда – і нікого не вбивали?
Галя:	От дурна баба! Це ж музиканти! Студенти училища культури, з Лозової. По розподілу до нас приїхали, в клубі грати будуть.
Явдоха:	Так то в них інструменти?! А я думала – сокири!
Галя:	Явдохо, ну ти кам'яне століття! Сергійко, отой, ма- лий, що з дудкою (показує на сцену), так він грав у самого Каменєва (керівника духового оркестру учи- лища), першого саксофона. І він ходив до сусіда Ки- риловича (класний керівник Сергія, який і співає, і грає на духових і народних інструментах) і запрошу- вав його в їх банді грати, а Кирилович тепер ходє по селу і вихваляється, що теж буде “класним чуваком”!
Тріо духовиків виконує “Музичний каламбур”	
Причому саксофоністи змагаються один з одним: хто кого переграє.	
Явдоха:	Ох, мені ця молодіжна музика: “Бим! Бим!”. Я люб- лю, коли на галявину дід Іван Чурилов виходє, ста- рістью трухнути. Як заграє на баяні! Так він же ще у громадянську війну на коняці скакав і шаблокою махав! Сліпий, глухий уже!
Галя:	Старий, а он як гарно грає! (насправді викладач мо- лодий і гарний)

Студент Харківської академії культури, викладач училища І. Чурилов виконує варіації на тему української народної пісні “Їхав козак за Дунай” В. Гридїна. На сцену виносять 10 стільців. Розташовується ансамбль бандуристів (керівник Радиш О. – одягнена, як господиня вечорниць).	
Явдоха:	Дивися, а це дівчата на дівич-вечір збираються.
Галя:	А до кого?
Явдоха:	Галю, ти як ото не з нашого села! Нічого не знаєш! Це ж у Коробових весілля! Найдьонові доню заміж оддають (хлопець і дівчина зустрічаються уже 3 роки)
Галя:	А коли я ходила дружкою, я таку гарну пісню співала. Ось слухай (співає): Як ходила та й Марусенька По крутій горі, Побачила селезенька на бистрій воді.
Явдоха:	Ой, і пісня ж гарна, а в мене гарніша (співає, при цьому не “попадаючи” на ноти і дуже кричить): Ой ходила та й Ганнушка по городу, Виганяла селезенька та й на воду.
Сперечаються, у кого пісня краща. Галя штовхає Явдоху в бік.	
Галя:	Та чого ти репетуєш? Он дивись на екран. Позбиралися, голубоньки, зараз співати будуть.
Виступає ансамбль бандуристів	
Українські народні пісні: “Калина”, “У Миколи на Миколи”	
Ансамбль йде зі сцени, стільці прибирають. На сцену виходить ансамбль 4 курсу. Поки студенти розташовуються, ведучі займаються плітками, судять тих, хто заходить:	
Явдоха:	А це весілля на другий день, бачиш?
Галя:	А Света яка гарна!
Явдоха:	А сваха, сваха Еліна причепурилася і отакої, отакої, чи й не інтелігенція!

Галя:	А друзки, Ірка з Людкою...
Явдоха:	Де?
Галя:	Та он Людка, іде така “важна дама”!
Явдоха:	А Ірка – то таке, аби посміятися! Хі-хі-хі!
Галя:	А Маринка з Наташкою, ти ба, вже шишки уплітають! Не встигли прийти, вже зі столу похватали. Ну це ж треба! (Дівчата дійсно завжди жують).
Явдоха:	Та вони ж зараз живуть у тітки Тетяни та дядька Андрія!
Галя:	Яких?
Явдоха:	Та Холодової і Мосеева! Чи вони їх не годують? Як з голодного краю! (мова йде про викладачів відділу)
Галя:	Що то нерідні батьки!
Явдоха:	А на хаті зілля!
Галя:	А в хаті весілля!
Явдоха:	А на дворі бояре!
Галя:	А Вітько між ними як сонечко сяє!
Явдоха:	А гостей скільки понаїхало!
Галя:	Чуєш? Це ж моя улюблена пісня!
Г. Татарченко, сл. В. Крищенко “Золоте весілля”. Солістка О. Удовиченко	
Галя:	А Васько Гуренко, кажуть, “Яхмаху” купив і теж на весіллі грав.
Явдоха:	Казала завклубом Ніна Іллівна (викладач КДД), що їздила на семінар в Лозову, а там бачила головного хоровика Василя Івановича Чурилова, так Василь Іванович казав, що коли чув, як наш Васько співав під “Яхмаху”, так він аж просльозився. Мабуть запросе Васька у хор співати (жартують, бо хлопець вчиться на народному відділі)
На сцену вибігають дівчата	
І дівчина:	Дівчатонька, ану ходім до гурту!

II дівчина:	Ми вже пили і їли, молодих виділи, Ходімо гуляти, надвір танцювати!
III дівчина:	Ой заграйте, музики, бо весілля на дворі. Одягайте черевики, і новенькі, не малі!
IV дівчина:	Гей, музики, не дрімайте, грайте веселіше! І до танку всі вставайте: і старі й малі ще!
Ансамбль грає твір Д. Попічука "Українська весільна полька" (керівник Т. Холодова)	
Дівчата починають танцювати і запрошують глядачів. Після номеру студенти ансамблю четвертого курсу залишаються на місці, до них приєднуються інші. На сцені розташовується оркестр народних інструментів.	
Явдоха:	Дивися, Прокоповна, це ж нас Грицько своєю схованою камерою зняв. Це ж ми на вулиці розмовляємо!
Ведучі виходять до мікрофону на сцені, відтворюючи наступний сюжет фільму. Фонограма сільських шумів	
Галя:	Кумонько, рідненька, як же я за тобою змудилася!
Явдоха:	Та ми ж із тобою, Галочко моя, цілі дві години не бачилися!
Галя:	Що новенького?
Явдоха:	Геннадій до Маринки стежинку протопгав, а Маринка до Вітька підтоптує!
Галя:	Ну то й що?
Явдоха:	Що? Що? Так і топчуться на місці!
Галя:	Та ти на себе подивись! Начебто не така була! Поперед Дімкою ходила, хвостом крутила!
Явдоха:	А тебе що, жаба задавила?
Галя:	Мене жаба? Яка жаба? Сама ти жаба!
Явдоха:	Я – жаба? А ти – курка патрана!
Галя:	Згадала курку?! Ти мені яйця з-під тієї курки ще з тієї Паски не віддала!

Явдоха:	Оце позичила в тебе три яйця, так ти до могили згадуватимеш! А сама забула, як на моєму молоці пузо від'їла?
Галя:	Та на твоїх харчах пузо від'їсиш! Легше з голоду вмерти!
Явдоха:	Якщо ти така, то нічого до мене ходити борщ їсти!
Галя:	А я ще й не прийду! Бо ти як насолиш, а твого солоного борщу як поїсиш, так потім кружки води не виблагаш!
Явдоха:	Солоний! Солоний! А сама ковтаєш, аж за вуха не відірвеш!
Галя:	Та чи й не борщ! Ні олії, ні м'яса, нічого не поклала!
Явдоха:	Де без м'яса? Я туди цілого півня поклала, а той півень у тебе в роті аж мелькнув!
Галя:	Побреши – півня! Ще скажи – гуску!
Явдоха:	Сама ти гуска!
Галя:	Я – гуска? А ти – дві гуски!
Явдоха:	А ти – три гуски!
Галя:	А ти... ти... ти чотири гуски! Ні, ти зовсім не гуска!
Явдоха:	Я не гуска? Та я тобі...
Явдоха женеться за Галею і зразу повертаються до залу, сідають на місце	
Явдоха:	Ой, лишенько, це ж всі люди бачили! Про нас і так говорять, що наші язики гострі та з перцем!
Галя:	Кумасю, та ми ж з тобою не такі, ми ж хороші!
Тричі цілуються голосно	
Явдоха:	Брешуть! Людоньки, не вірте! Це нас спеціально зганьбили! Ганьба! Ми хороші!
Зіскакує з місця й голосить на увесь зал	
Галя:	Та сядь, ради Бога! Он дивись, Гриня і циганів зазняв. Пам'ятаєш, влітку табором за селом стояли?
Лунає фонограма "Циганочки", скрекоту цвіркуна і нічних шумів лісу	

На задньому плані студенти – члени оркестру. Хлопець і дівчина виконують уривок циганського танку. Уривок закінчується епізодом: дівчина і хлопець стають спинами один до одного, кладуть один одному голови на плечі, тримаючись за руки. Потихеньку повертаються один до одного і розходяться на свої місця у оркестрі, при цьому хлопець тихенько брязкає у бубон (він грає на ударній установці). Хлопець і дівчина обое чорняві. Підходять до обряду циган. У цей час ведучі судять хлопця і дівчину	
Галя:	Ти ба, а серед них ще й гарні є!
Явдоха:	Яка струнка, чорненька, смугленька, і парубок їй під стать.
Галя:	Парубок же – красень! Не рівня нашим!
Явдоха:	А вуса, вуса в нього які, глянь, який він вусатий! (хлопця прізвище – Вусатий).
Галя:	А талія в неї! В мене теж така тонка була!
Явдоха:	Ой, Галю, сиди! Згадала баба, як дівкою була!
До залу заходить студентка, переодягнена циганкою, зі скрипкою в руках. Вороже глядачам	
Явдоха:	А оця скрипачка, ти ба, викрасилася (дівчина нещодавно змінила колір волосся) у білявку! Та воно за два кілометри видно, що циганка! Нашим ворожила, казала стипендія і зарплата крашою буде. Мабуть, наплела!
Галя:	А он бачиш (вказує на оркестр, на контрабасиста), хлопчик біленький, гарненький?
Явдоха:	Де?
Галя:	Ну он, з великою балалайкою, вони його мабуть вкрали!
Явдоха:	І це дитятко тягає найважче, що є в таборі!
Галя:	А хто ж у них головний, ватажок?
Явдоха:	Не ватажок, а отаман!
Галя:	А яка різниця?
Явдоха:	А у тому різниця, що глянь туди (вказує на ліву кулісу, звідки виходить керівник оркестру А. В. Мосеев) – хіба він схожий на ватажка? Отаман – циганський барон!
Галя:	Люблю я циганську музику!

А. Мосеев диригує оркестром	
А. Лепін “Циганська рапсодія”	
Галя:	(замріяно). Чудово живуть ці цигани! Зорі, пісні, вогнища, шатро...
Явдоха:	О, урябилася – зорі! Це що, замість стріхи? А як дощ, або сніг, що ти тоді будеш робити?
Галя:	У кибитку полізу!
Явдоха:	Куди?
Галя:	Ну, халабуду таку циганську!
Явдоха:	Годі тобі! Ти й літом з печі не злазиш! Халабуда замість мазанки! Не дивакуй, Галю! А якщо який-небудь циган підкрадеться до тебе та... (несподівано хапає Галю за бік, Галя скрикує). Ну от, ти й так перелякана! На який потріб тобі тес циганське життя? Непогані і “Наши сени”. Он дивись, внучку мою, Леночку показують.
Оркестр виконує російську народну пісню “Ах вы сени, мои сени”. Обробка В. Дітеля. Солістка Олена Татарінова (домра)	
– На сцену виходить без попередження заслужений артист Чувашії Валентин Перехрест – викладач училища, готується співати	
Галя:	Який гарний дядько!
Явдоха:	Він у нашому клубі виступав, з міста приїхав. Якийсь заслужений артист, кажуть. Так йому наш голова півкабана дав і мішок макухи.
Галя:	Слухай!
В. Перехрест виконує у супроводі оркестру пісню муз. Є. Мартинова, сл. М.Таніча “Вьдумал тебя”	
Коли лунає другий куплет, на задньому плані біля декоративних берізок відбувається дія. Хлопець виходить зліва, підходить до берізок, чекає дівчину. Справа дівчина виходить на побачення. Деякий час вони милуються, дівчина про щось говорить і рукою торкається стовбура берізки. Хлопець поправляє їй пасмо волосся, ніжно бере її за руку. Коли лунає приспів, вони, не поспішаючи, йдуть у праву кулісу. Після номеру ведучі:	

Явдоха:	Чого це ти, Галю, зажурилася? Сидиш засмучена, аж залякло тобі?
Галя:	Яке красиве кохання! (починає плакати і крізь сльози продовжує). А мене ніхто не любить. Так і життя промайнуло без кохання! (плаче голосніше)
Явдоха:	Т! Та не реви, Галю! Я ж тебе люблю. І старий твій, Яшка, тебе любе. Він же за тобою – аж труситься! (обіймає подругу). Ну то нічого, що він малий, менше тебе вполовину, і рудий, і миршавий, і трохи кривоногий та шкандибає. Зате він же тебе отаку на руках носить. Не плач, Галю, он дивись – новий сюжет починається.
Муз. Р. Паулса “Пісня Лаури” з мюзиклу “Сестра Керрі”. Солістка Олена Удовиченко	
Явдоха:	Я бачила, як Оленка до баби Мані ходила, долю вилвала.
Галя:	Гарна дівчина. Ходє, ходє, а заміж ні за кого йти.
Явдоха:	Та хіба її тут пара є? Їй треба отакого (Явдоха показує ширину плечей). Отакого (показує великий зріст). Отакого (демонструє силу біцепсів)...
Галя:	Дивись, не лусни! Багато ти знаєш!
Явдоха:	Та ну тебе!... (схвильовано) Ти диви, що показують?!
Оркестр виконує твір Х. Родрігеса “Кумпарсіта”	
Хореографічний малюнок. З правого боку на авансцену під звуки танго виходить пара. Дівчина гордо йде, імітує, що вона лузає насіння. На дівчині широченна шаль. Поряд йде хлопець у куфайці, шапка неохайно нахлобучена на голову. Він прикладає всі зусилля, щоб сподобатись дівчині. Зупинившись біля колоди, вони сідають на неї. Парубок намагається обійняти дівчину за плечі, вона не погоджується, скидає його руку. Наступна спроба задобрюється пряником. Та ось їм здається, що лунає музика. Хлопець запрошує дівчину на танго. Вони роздягаються (дівчина скидає шаль, хлопець – куфайку і шапку) і опиняються: дівчина – у вечірньому вбранні, юнак – у елегантному костюмі. Танго виконується при другому такті. Потім пара зрозуміла, що, мабуть, їм усе примарилось, і йдуть зі сцени вправо, розчаровані	

Після закінчення твору:	
Явдоха:	Ці майстри психопатологічного танцю недовго в селі залишатимуться!
Галя:	Та звідкіля ти такі слова знаєш?!
Явдоха:	Знаю! Кажу тобі, що вони у місто пойдуть, по театрам ходять будуть, по диких текам!
Галя:	Ой-йой!
Явдоха:	А ти думала, що вони бикам хвосту скручувати будуть? Гляди...
Галя:	Ой, дивись, Явдошко, великим планом написано: Шинок “Веселка” (так називається кафе неподалік училища)
Явдоха:	Мамо рідна! Глянь, знову твій кум з шинку виходить...
Соліст, удаючи з себе чоловіка, який добре напідпитку, підходить до мікрофону, ще колихаючись, починає співати арію Роджалі з оперети Імре Кальмана “Баядера”. На словах “сумрачні тени” на сцену вибігає чортеня, крутиться навколо соліста. Побачивши чортеня, соліст промовляє “Чур!” і відмахується від мари. Впродовж пісні на приспівках на сцену виходять по черзі дівчата в костюмах “іспанок” (баядерки) – танцюристки карди балету, виконують своє танцювальне соло, приділяють увагу солісту. Соліст кожного разу ставиться до дівчини, як до солодкого видіння. Після номеру йде зі сцени, взявшись за голову.	
Явдоха:	Отакє примарилось!
Галя:	Боже ж мій, боже! Який сором! А дома ж діточки плачуть: дві доні і два зятя!
Явдоха:	І все ж таки, які в нас люди на селі хороші, добрі і красиві! І талановиті, і душею вродливі! Ти згодна, Прокоповна?
Галя:	Правильно, Микитівно! Працювати – разом! Відпочивати – разом! Он і на Масляну всі за село вийшли опудало палити і млинці їсти.
Оркестр виконує твір В. Конова “Распотешься, народ”	
Галя:	Хоч в тому, кумасю, наші погляди зійшлися, що люди в нас веселі і цікаві.

Явдоха:	Фільм закінчився, а з залу йти не хочеться!
З лівої куліси виносять напис “У фільмі замальовувалися” і тримають	
Явдоха:	Ану, Галю, читай, хто знімався у фільмі.
Галя:	Та я окуляри забула вдома.
Явдоха:	Чого ото в кіно тоді приходити, слухай, я буду читати.
Люди, яких називають, виходять на сцену	
<ul style="list-style-type: none"> • дядько Андрій – керівник оркестру народних інструментів – Андрій Мосеев, • тітка Тетяна – керівник ансамблів народних інструментів III і VI курсів – Тетяна Холодова, • весільна мати – керівник ансамблю бандуристів – Оксана Радиш, • секретар сільради – акомпаніатор Наталія Євдокимова, • проїжджий гастролер – заслужений артист Чувашії – Валентин Перехрест, • завклубом – викладач КДД – Ніна Іллівна Чурилова, • сусід Кирилович, він же соловейко сусіднього гаю – Валерій Конько, • гармоністсамоучка – соліст оркестру народних інструментів, викладач училища Геннадій Корж, • учасник громадянської війни – викладач училища Іван Чурилов, • джазбанда у складі Сергія Якушенка, Наталії Максимцової і Наталії Тринитки під керівництвом шоумена Юрія Хандогіна, • зірки місцевої самодіяльності – Олена Удовиченко і Світлана Суховій, • майбутня студентка академії – Людмила Замчуріна, • герой примар – Сашко Шапко, • онучка Леночка – Олена Татарінова, • молодь сусіднього села Хоровиковки – групи 91–X, 93–X, • мешканці села Мосеевка – студенти народного відділення училища культури і мистецтв. <p>І ми: Галина Прокопівна – Олена Прокопенко – і Явдоха Микитівна – Лілія Криворучко.</p>	
– Хлопці опускають напис “У фільмі замальовувалися” і піднімають інший: “Тригорій дякує за допомогу в організації зйомок”:	

- вчительці танців – Наталі Володимирівні Шкребець,
- завідуючому господарством села – Дьоміну Анатолію Савелійовичу,
- головному зоотехніку сусіднього села – Висоцькій Олені Леонідівні, класному керівнику гр. 93–X
- тесляром–декоратором – студентам груп 92–X, 91–НД
- спонсором з міста – заслуженого працівнику культури України, директору ОКЗ “ЛУКІМ” Василю Івановичу Чурилову
- сільському кіномеханіку – Сергію Станіславовичу Шевченку (викладачу КВТЗ)

Фільм зняв тракторист Гришка – автор сценарію і режисер–постановник Лариса Іванівна Шапко

Хлопці піднімають напис “Кінець фільму”

Додаток № 1
ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ОКЗ "ЛУКІМ"
В. І. Чурилов
10 березня 2004 року

СЦЕНАРНИЙ ПЛАН
театралізованого концерту "Село Мосесівка"

№	Композиційна побудова	Сценарний хід	Час	Примітки
1	Пролог	Рекламне оголошення при вході у приміщення. Табличка "Клуб імені В. Г. Гуренка"		Поставити відповідального, щоб звертав увагу людей
2	Експозиція	Діалог ведучих перед сеансом		
3	Зав'язка	Фонограма "птахів". Напис "Сільські замалювання". Вихід Мосесева А. В.		
		Виходять дівчата, сідають на колоду		Виключити ф-му, свист. Конько
		Ведучі про... ("Доці Висоцької О. Л.)		
		Заходить Гуляев з Мариною		
		Ю. Клепаков "Частівка і пісня"		
		Малюночок з ляльками		Дати хлопцям ляльок
4	Розвиток дії	В. Коростильов "Уральская плясовая"		
		Олена і Світлана – частівки		
		Танок		
		Діалог "Про вчительку танців"		
5		О. Стадник "Ой устану ранесенько"		Приготувати Василів

		Дівчата одягають віночки		Прибрати колоду
		Діалог ведучих – сварка		Ф-ма "Зозуля"
6		І. Ковач "Концертино", вик. Л. Замчуріна		Стілець Людмили
		Діалог про Людмилу і бандуристів		Ф-ма "кури"
		"Музичний каламбур" вик. тріо духовиків		
7		Діалог про діда Івана		
		В. Гридон. Варіації на тему "Іхав козак за Дунай". Вик. І. Чурилов		Підготувати стільці для бандуристів
8		Діалог ведучих про дівчаче вечір		
		Виступ ансамблю бандуристів		Прибрати стільці
9		Діалог ведучих про весілля		Дати команду 4 курсу
		Г. Татарченко "Золоте весілля". Сол. О. Удовіченко		
10		Діалог про В. Губенка. Рязанцев		
		Дівчата запрошують музик грати, а глядачів – танцювати		Дати команду оркестрові
11		Діалог ведучих – сварка за борщ і гуску		
12		Діалог про циган		Підготувати ф-му для циган
		А. Лепін "Циганська рапсодія"		Стілець Олені
13		Діалог ведучих про "Сени мої, сени"		

		В. Дітель "Ах ви, сени, мой сени"		Попередити В. Перехреста
14		Діалог про заслуженого артиста		Про контролювати сюжет "Закоханих"
		Муз. Є. Мартинова "Видумал я тебя"		
15		Діалог "Чого, Галло, зажурилася?"		Попередити О. Удовіченко
		Муз. Р. Паулса "Пісня Лаури", сол. О. Удовіченко		
16		Діалог про Олену		Попередити виконавців танго, колода
		Х. Родрігес "Кумпарсіта"		
17		Діалог про шинок		Попередити В. Перехреста
		І. Кальман "Баядера" • чортеня • баядерки		Контроль за баядерками і чортеням
18	Кульмінація	Діалог про село		
	Розв'язка	В. Конов "Распотешься, народ"		Приготувати написи
19	Фінал	Ведучі читають титри – всі учасники виходять на сцену		

Сценарний план складала викладач Л. У. Шапко

Додаток 2

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ОКЗ "ЛУКІМ"
_____ В.І. Чурилов

ПЛАН ПІДГОТОВКИ

театралізованого концерту "Село Мосеевка" 01.04.04

№	Найменування роботи	Дата	Відповідальний
1	Організувати ініціативну групу: студ. Гр. 91-Х, НД, 93-Х, Н.В.Шкробець, О.Л.Висоцька	До 01.03.06	Шапко Л.І.
2	Підготувати ДХО: • Берізки – 5 шт. • Квіти – 60 шт. • Комахи – 3 шт. • Метелики – 5 шт. • Штучне листя – 1 букет • Колода • Трава – 30 шт. (ширина 20 см) • Сонце – 1 шт. • Дороговець "Село Мосеевка – 5 м" • Написи "Сільські замальовки", "Кінець фільму", "У фільмі замальовувалися" • Прикрасити зал • Рекламне оголошення	До 28.03	Шапко Л. В., групи 91-Х, НД Бухгалтерія
		До 25.03	
		До 30.03 До 28.03	Завгосп Групи 91-Х, НД
		До 28.03	Гр.. 91-Х
3	Підготувати інвентар: • пофарбувати шпінтри • підготувати стільці – 30 шт. • Ножиці – 1 шт. • Скотч – 1 шт.	До 14.03 01.04.06	Завгосп Завгосп
		До 01.04	Шапко Л. І., групи 91-Х, НД
4	Підготувати технічні засоби: • магнітофон • касета з театральними шумами • колонки • підсилювач • 2 мікрофони на стояках • мікшерський пульти	До 01.04	Шевченко С.С. Хандогін Ю.І.

5	Костюми: <ul style="list-style-type: none"> • Російський сарафан – 6 шт. • Українські – 25 шт. • Чоловічі – 10 шт. • Жіночі – 15 шт. • Кашкети з квітами – 5 шт. • Хустини – 3 шт. • Шапка – 1 шт. • Хустинки – 2 шт. • Чортеня – 1 шт. • Віночки – 3 шт. 	До 01.04 До 01.04 До 31.03	Костюмер Коваленко Шапко Л.І. Удовіченко Колесник Коваленко
6	Підготувати реквізит: <ul style="list-style-type: none"> • ляльки – 2 шт. • пеляюшки – шт. 	До 31.03	Кравченко
7	Підготувати запрошення – 5 шт. і запросити почесних гостей (за окремим списком)	До 23.03	Шапко Л.І.
8	Запросити представників ЗМІ	До 23.03	Шапко Л.І.
9	Провести репетиції (за окремим графіком)	До 01.04	Шапко Л.І.
10	Провести захід. Зробити аналіз	01.01.06	Шапко Л.І.

План підготовки складала викладач Л. І. Шапко

Додаток 3
ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ОКЗ “ЛУКІМ”
_____ В.І. Чурилов
10 березня 2004 р.

КОШТОРИС РОЗРАХУНКІВ
театралізованого концерту “Село Мосєєвка”

№	Найменування товару	К-сть	Ціна за од., грн.	Всього
1	Шпалери	1 рул.	6,50	6,50
2	Малярна фарба (зелена)	1 б. (2 л.)	15,00	15,00
3	Гуаш	1 уп.	9,00	9,00
4	Кольоровий папір	10 наб.	2,00	20,00
5	Запрошення	5 шт.	0,80	4,00
Разом:			33,30	54,50
П'ятдесят чотири грн., 50 коп.				

Кошторис складала викладач Л. І. Шапко

ЛІТЕРАТУРА

1. *Акипов Н. П.* Театральное наследие. Режиссерские экспликации и заметки. – М.: Искусство, 1978.
2. *Аксенов В. С., Наумов А. П.* Технические средства в культпросветработе. – М., Просвещение, 1988.
3. *Ардов В. Е.* Как вести концерт, советы начинающих конферансье. – М., Госкультпросветиздат, 1955.
4. *Афанасьев В. П.* Нариси історії культурно-освітньої роботи на Україні. – Харків, 1968.
5. *В години відпочинку.* Репертуарний збірник. – К.: Мистецтво, 1974.
6. *Гренкин Д. М.* Массовые праздники. – М., Просвещение, 1975.
7. *Живи, Україно.* Репертуарний збірник. – К., Мистецтво, 1971.
8. *Житницький А. З.* Драматургія масових театралізованих заходів. Навчальний посібник – Харків: ХДАК, 2004.
9. *Иконникова С. Н.* Клубоведение. – М., Просвещение, 1980.
10. *Каргин А. С.* Самодеятельное художественное творчество: история, теория, практика. Учебное пособие для вузов культуры и искусств. – М., Высшая школа, 1988.
11. *Клуб.* Культура досуга. – М.: Профиздат, 1987.
12. *Конович А. А.* Театрализованные праздники и обряды в селе. – М., Высшая школа, 1990.
13. *Корженцев П. М.* Творческий театр. Пг, 1920.
14. *Кульгина А. Н., Томилина Л. П.* Костюмы для художественной самодеятельности. – М., Профиздат, 1976.
15. *Луначарский А. В.* О театре и драматургии. – М., Искусство, 1958.
16. *Марков О. И.* Сценарно-режиссерские основы художественно-педагогической деятельности клуба. – М., Просвещение, 1988.
17. *Методика організації масових свят.* Програма курсу – Харків: ХДАК, 2003.
18. *Молодість.* Сценарії театралізованих масових свят та видовищ. – К., Мистецтво, 1980.
19. *Некрылова А. Ф.* Русские народные городские праздники, увеселения и зрелища. – Л.: Искусство, 1988.
20. *Новаторов О.* Театрализованное представление. – Красноярск, 1982.
21. *Охлопков Н. П.* “Я ищу театр потрясения”. – Театр, 1969, № 8.
22. *Праздник юности.* Сборник сценариев молодежных праздников и обрядов и программ дискотечных клубов. – К., Молодь, 1987.
23. *Режиссура и организация массовых зрелищ (Хрестоматія по курсу “Клубные массовые представления”).* Учебное пособие. – Харків., 1973.
24. *Режиссура естради та масових свят (програма курсу ХДАК).* – Харків: ХДАК, 2003.
25. *Ремез О. Я.* Мастерство режиссера. Пространство и время. – М.: Просвещение, 1983.
26. *Самойленко В. М.* Массовые музыкальные представления: театрализованный концерт. – М., Музыка, 1989.
27. *Ситин А. Д.* Площади – наши палитры. – М., Советская Россия, 1982.
28. *Сценарна майстерність (програма курсу ХДАК)* – Х: ХДАК, 2003.
29. *Сценографія масових свят та вистав: програма курсу (Харківська державна академія культури)* – Харків: ХДАК, 2003.
30. *Театр под открытым небом.* Сборник. – ВТО, 1969.
31. *Театрализованные праздники и зрелища.* Сборник. – М., Искусство, 1976.
32. *Тихомиров Д. В.* Беседы о режиссуре театрализованных представлений. – М.: Советская Россия, 1977.
33. *Туманов И. М.* Режиссура массового праздника и театрализованного концерта. – М., Просвещение, 1976.
34. *Чечетин А. И.* Драматургия театрализованных представлений. – М., Советская Россия, 1979.
35. *Чечетин А. И.* Основы драматургии театрализованных представлений “История и теория”. – М., Просвещение, 1981.
36. *Шарнопольский Е.* Незабываемые встречи. – Изюм, 2000.
37. *Шароев И. Г.* Режиссура массовых театрализованных представлений. – М., Советская Россия, 1980.

Навчальне видання

РОБОТА НАД СЦЕНАРИЄМ КЛУБНОГО ЗАХОДУ
Методичні рекомендації
для вищих навчальних закладів культури і мистецтв
I–II рівнів акредитації

Укладач Л. І. Шапко

Формат 60×84/16. Папір офсетний. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 3,49. Наклад 150 прим.

Видавництво “Фірма “ІНКОС”
14116, м. Київ, вул. Маршала Рибалка, 10/8;
Тел./факс: (044) 206-47-29, 206-47-21
E-mail: inkos@carrier.kiev.ua,
inkos@ln.kiev.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного
реєстру видавців, виробників і розповсюджувачів
видавничої продукції № 2006 від 04.11.2004 р.